

రుక్మిణీనాథ్

శ్రీ రస్తు

17.2.1945

శ్రీ మనశాస్త్రము

శిఖినరసింహాశతకము.

రుక్మిణీనాథ్

V. Narla

చెన్నపురి.

వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రులు అండ్ సన్స్ వారిచే

11769

ప్రకటితము.

1937.

All Rights Reserved.

சுந்தரேசன்

சுப்பிரமணியன்

T

894.8271
SHA

Printed

at the SRI "RAMA" PRESS,

MADRAS.—1937.—1000.

శ్రీ ర స్త్ర.

శ కు న శా స్త్ర ము

శిఖినరసింహశతకము.

క. శ్రీయును శుభమును విభవము
నాయువు నారోగ్యమును మహాయశమును మే
ధాయుక్తభాగ్యమును సు
శ్రేయముఁ గృపసేయుమయ్య శిఖినరసింహః. 1

క. వెలయున్ సర్వదిగంతము
లలరున్ సామ్రాజ్యయుక్త మైనయశశ్శీ
లలనావర ! కరుణామృత
చెలువము దయసేయు మాకు శిఖినరసింహః. 2

అవ. గ్రంథకర్త అహోబలగిరియందుండు శిఖినరసింహ
స్వామిపేరట శకునశాస్త్రవిశేషములఁ దెలుపునట్టి గ్రంథము
నొకదానిని రచింపఁబూని ఆశిఖినరసింహస్వామిని ప్రార్థించు
చున్నాఁడు:—సంపదలు, విశ్వర్యము, ఆయువు, ఆరోగ్యము
మున్నగునవియు, నలుదిక్కులందు వ్యాపించినకీర్తి మున్నగునవి

కలుగఁజేయు మనియు, నీకరుణ మాయందుంచుమనియు నర
సింహస్వామిని ప్రార్థించుచున్నాఁడు:—

క. సిరు లలరినశకునములకు, నెర యోజకు లై న
యశ్వినీదేవతలఁ, గురుతరభక్తి నుతింతును, సిరి
వర! వరశుభము లొసఁగు శిఖి... 3

తాత్పర్యము. మంచిశకునములను జనులకు నొడఁగూర్చు
దేవతలు అశ్వినీదేవతలు గావున అట్టి యశ్వినీదేవతలను నేను
కొనియాడుచున్నాను. లక్ష్మీపతివగు ఓశిఖినరసింహస్వామి!
మాకు శుభములను గలుగఁజేయుము.

శుభశకునములు.

క. పంచమహావాద్యంబులు, మించిన భేరిధ్వను
లును మెరువడిశబ్దం, బంచితశుభ వాక్యము లా,సిం
చినశుభశకునము లగు శిఖి... 4

వీణ, మద్దెలమున్నగుపంచవాద్యములు, భేరిధ్వనులు, బాకా
మున్నగువాద్యములధ్వనులు ఇవి శుభశకునములు.

క. ఫలములు కాయలుఁ బువ్వులు, వెలయాండ్రు
ను గన్నెపడుచు విప్రద్వయముఁ, తెలుపన్నముఁబౌ
యసమును, చెలువగు శుభశకునము లగు శిఖి... 5

ప్రయాణసమయమునందు పండ్లు, కాయలు, పూలు, వేశ్య
లు, కన్నెపడుచులు, ఇద్దఱు బ్రాహ్మణులు, తెల్లని యన్నము,
పాయసము ఇవి శుభశకునములు.

క. ఏనుఁగు గుఱ్ఱముఁ బీనుఁగు, మానుగ బసవే

శ్వరుండు మఱిఁ బా ల్పెరుఁగున్, నేనయు జ్వలించు
నగ్నియు, శ్రీనాథా ! శుభము లగును శిఖి... 6

మఱియు-నీనుఁగు, గుఱ్ఱము, శవము, వృషభము, పాలు,
పెరుఁగు, సైన్యము, పండుచుండెడి యగ్ని ఇవియు శుభ
శకునములు.

క. నిండినకడపలు రెండును, మెండగుచేపలును
గల్లుమించినకావి, శ్లంఢనె గాజులసెట్టియుఁ, జెండు
నమఱిదోషములను శిఖి... 7

జలసంపూర్ణ కలశములు, ముత్యములు, కల్లుకావళ్లు, గాజుల
సెట్టియు ఇవి శుభశకునములు. సకలదోషములను పోగొట్టును.

◀◀ అపశకునములు. ▶▶

క. పోవద్దన బోనేయన, నే వచ్చెద నన్న నేడ
కేగెద వన్నన్, దోవం గని చెఱఁ గొడసిన, జీవము
లగు హానియంద్రు శిఖి... 8

ప్రయాణమై పోవువారిని, 'పోవద్దు' అని చెప్పినను, 'అన్న
ముతిని పొ'మ్మని చెప్పినను, 'నేను కూడ వచ్చెదను' అని చెప్పి
నను, 'ఎక్కడికి పోయెదవు' అని అనినను, పోవుచుండఁగా
'వానిచెఱఁగు పట్టుకొనినను' ఇవి యపశకునములు. ఈయపశకు
నము జీవహానిని కలుగఁజేయును.

◀◀ అశుభశకునములు. ▶▶

క. ముఱ్ఱై నయువతి విధవయుఁ, గఱ్ఱైలమో పధ

మకులులుఁ గాకులరొదయున్, వట్టికలశములు బొగ్గు
లు, జెట్టం గలిగించు నంద్రు శిఖి... 9

ముట్టు అయిన ఆఁడుది, విధవ, కట్టెలమోపు, నీచజాతి
వారు, కాకులు కూయుట, వట్టికుండలు, బొగ్గులు ఇవి యప
శకునములు.

క. కుందేలు నంబి తంబళి, యందికఁ జనుచుండు
పాము నఱగొఱమదియున్, పందులగుం పెదురై నను,
చెందును బయనమున ముప్పు శిఖి... 10

కుందేలు, నంబి, తంబళి, దగ్గఱగా పాముపోవుట, మన
స్సులో సందేహముకలుగుట, పందులగుంపు ఎదురుపడుట,
ఇవియు అపశకునములు.

క. కై నుండుగొడుగు కఱ్ఱయుఁ, బై నుండినయు త్త
రియము పాగా యైనన్, వై నంబు వేళ ధరఁ బడ,
సేనానప్పంబు కలుగు శిఖి... 11

చేతియందున్న గొడుగుగాని కఱ్ఱగాని క్రిందపడుటయు,
తనదేహము మీఁద వేసికొన్న ఉత్తరీయముగాని, తలగుడ్డగాని
క్రిందఁబడునెడల చాలకష్టము కలుగును.

క. సమసంఖ్యగాని ద్విజులును, సములగుశూద్రు
లును బోడిసాతానులు జం, గములు కమసాలులెం
దును, చిమిడింతురు జీవములను శిఖి... 12

బేసిసంఖ్యగల బ్రాహ్మణులు, సమసంఖ్యగల శూద్రులు,
బోడిసాతానులు, జంగములు, కంసాలులు, వీరు ప్రయాణకాల
మునం చెదురై న జీవహాని కలుగును.

క. పెనుపొగయు మొండి ముక్కిడి, వినఁగొఱగా
నట్టికలత వేకటియరపుల్, పెనుగాలి ధూళియెడ
నెడఁ, జినుకులఁ బై నంబు తగదు శిఖి... 13

పెద్దపొగ గనంబడినను, మొండివాఁడు, ముక్కు లేనివాఁడు,
పెద్దజగడము జరుగుచుండుట, పెనుగాలి, దుమారము, చిను
కులు ఇవి యపశకునములు.

క. ఇల పట్టుఁ బెట్టుతలయును, తలనూ నెయు
నెఱ్ఱ జడల తలవిరితలయున్, తెలిసి పయనంబుఁ
బోయినఁ, జెలువము నెడఁబొసిచనును శిఖి... 14

తలకు పట్టువేసుకొన్నవాఁడు, తలంటుకొని చమురుతలతో
నున్నవాఁడు, ఎఱ్ఱని జడలుగలవాఁడు, విరిబోసికొన్న వెండ్రు
కలుగలవాఁడు వీర లెదురు అయినసమయమునందు ప్రయా
ణము చేయువారలు కష్టములకు పాల్పడుదురు.

◁ ప్రయాణదినములు. ▷

క. విదియాంగారకమునఁ జని, పదపడి నలచక్ర
వర్తి బసూకష్టపడెన్, మదమునఁ బోయిన జను
లకుఁ, జిదిసినదేహంబు లగును శిఖి... 15

విదియ 1 మంగళవారమునాఁడు నలచక్రవర్తివంటివాఁడే
ప్రయాణమొనర్చి మితిలేనికష్టముల ననుభవించెను. కావున,
అట్టిదినమునందు ప్రయాణమొనర్చినవారలు ఊణించిపోవుదురు.

క. బలిచక్రవర్తి యంతటి, బలుఁడే చెడిపోయెఁ
దదియ భార్గవుని దినం, బుల మానవు లిలఁ జెడరా,
చెలువులు పరదేశమునను శిఖి... 16

తదియ శుక్రవారమునాఁడు బలిచక్రవర్తి బయలుదేరి చెడిపోయెను! కావున, అట్టిదినమునందు మనుష్యులు ప్రయాణముయి పోరాదు.

క. శ్రీరాముఁ డిడుమలం బడె, వారక చవితియు నునాదివారము గూడక, నేరక పయనంబై చని, శ్రీరామాయితరులెంత శిఖి... 17

చవితి ~~ఆది~~వారమునాఁడు శ్రీరామచంద్రుఁడు ప్రయాణమై పడరాని పాట్లుపడెను. కావున ఆనాఁ డెవరును ప్రయాణము కారాదు.

క. పంచమిగురువారము మే, లెంచకఁ జని యర్జునుండు నిలఁ గట్టపడెక, మంచిదిన మనుచుఁ బోయినఁ, జెంచులలోఁ గలుతు రటవి శిఖి... 18

పంచమి గురువారమునాఁడు అర్జునుఁడు బయలుదేరి పెక్కుకష్టములకు లోనాయెను. కావున మంచిదిన మనుతలంపుతో ఆనాఁడు బయలువెడలఁ గూడదు. అటుల బయలుదేరువారు నట్టడవిలో దొంగలపాలవుదురు.

క. శనివారము షష్ఠినిఁ జని, పనివడి రావణుఁడు జెడెను బంధుసహితుఁడై, మనుజులు చెడు టబ్బురమా, చినయోబళగిరివిహార శిఖి... 19

షష్ఠి ~~శని~~వారమునాఁడు రావణాసురుఁడు ప్రయాణమై బంధుమిత్రాదులతోడ నశించెను. గావున మనుష్యు లానాఁడు బయలుదేరరాదు.

క. ధరసప్తమిందువారము, దొరయంజని భార్గ
వుండు దోర్బలశక్తి, సిరిబోనాడెను యితరుల,
సిరులెన్నఁ దృణంబుగాదె శిఖి... 20

సప్తమి సోమవారమునాఁడు పరశురాముఁడు బయలు
వెడలి బాహుబలమును సంపదను పోఁగొట్టుకొనెను. కావున
మనుష్యులు చెడిపోవుట ఒక లెక్కయా? అనఁగా చెడిపోవుదు
రని యర్థము.

క. అష్టమి గురువారంబునఁ, గష్టంబుల పాలఁబ
డిరి గద పాండవులే, నష్టంబగువైనంబుల, శ్రేష్ఠం
బని చనఁగఁ దగదు శిఖి... 21

అష్టమి గురువారమునాఁడు పాండవులు బయలుదేరి పెక్కు
కష్టములకు పాల్పడిరి. కావున అట్టి నాఁడు ప్రయాణము
కారాదు. ప్రయాణమొనర్చునెడల కష్టముల ననుభవింతురు.

◀◀ చేష్టాశకునములు. ▶▶

క. శ్రీకరశుభమశుభంబుల, కేకొలఁదిని ప్రశ్న
లోక మేపనులైనక, గైకొనెదురక్షణంబులఁ, జేకొ
నిచూడంగవలయు శిఖి... 22

ప్రశ్నము నడుగుటకు వచ్చెడివారలు చేసెడిచేష్టల ననుసరిం
చిన ఫలములను గుఱించి చెప్పెదను.

క. నేస్తముగ వచ్చి మనుజులు, మస్తకమును
ముట్టిరేని మానితశుభమాఁ, గస్త్యియగుం దలఁ
గోకిన, సిస్తాఁ గుడిచెవిని ముట్ట శిఖి... 23

ప్రశ్నమడుగుటకువచ్చిన మనుష్యు లెవ్వరేని శిరస్సును
తాఁకిరేని శుభమగును. తలఁగోకిన చెరువు, కుడిచెవిని తాఁకు
నెడల శుభము అని ఎఱుంగునది.

క. భ్రష్టమగు నెడమచెవిచేఁ, గష్టము మరణం
బురెండుకర్ణము లంట, న్నష్టము నెడమక నంటఁగ,
శ్రేష్టము కుడికన్నుముట్ట శిఖి... 24

ఎడమచెవిని తాఁకిరేని చెఱుపగును. రెండుచెవులను
స్పృశింతురేని కష్టము, మరణము కలుగును. ఎడమకన్ను నంటి
రేని నష్టముకలుగును. కుడికన్నును తాఁకునెడల మేలుకలుగును.

క. నాసికముట్టిన వ్యాధియు, వాసిగ దిగ్విజయ
మగును వామశ్శ్రుల్, మోసము దాపలిమీసము,
శ్రీసతిపతి మెడను శుభము శిఖి... 25

ముక్కును తాఁకిన రోగము కలుగును. ఎడమమీసమును
తాఁకునెడల దిగ్విజయము. కుడిమీసమును స్పృశించునెడల
మోసము. మెడనంటిన శుభము కలుగును.

క. గడ్డంబు కార్యహానియు, దొడ్డఫలం బురము
నంటఁ దుదిఁగుడిచంటక, బద్ధననామయ మగుబహు,
చెడ్డదిగద యెడమచంట శిఖి... 26

గడ్డమును తాఁకిన కార్యహాని, తొమ్మును తాఁకిన మంచిది,
కుడిచన్నును తాఁకిన మంచిది. ఎడమచన్నును స్పృశించిన
చెరువు కలుగును.

క. కడుపంటిన సంతోషము, నడుమంటిన రోగ

మగును నయమగుశుభమున్, కుడిచేతికడనుముట్టి
నఁ, జెడుశేఫము ముట్టెనేని శిఖి... 27

కడుపునుతాఁకిన సంతోషము, నడుమును తాఁకిన రోగము,
కుడిచేతి చివరను తాఁకిన శుభము, పురుషాంగమును ముట్టిన
చెడుపు కలుగును.

క. మేలగుఁ బుట్టము ముట్టినఁ, బోలగు కార్యం
బు నెడమభుజ మటు ముట్టన్, కేలున మెటికలువిరి
చిన, శీలము చెడి కష్టపడును శిఖి... 28

వస్త్రమును తాఁకిన మేలగును. ఎడమభుజమును తాఁకిన
కార్యము చెడిపోవును. చేతిమెటికలు విరిచినయెడల చాలకష్ట
పడును.

క. వెన్నును వలపలి హస్తము, మున్నుఁగ ము
ట్టంగఁ జుట్టములు వత్తురయా, తిన్నఁగ గాత్రముగో
కినఁ, జిన్నెలఁ జెడుఁ గార్యమెల్ల శిఖి... 29

వీపును కుడిచేతితో తాఁకునేని బంధువులు వచ్చెదరు. దేహ
మును గోకిన యెడల కార్యహానియగును.

క. చరణములు బెనచి నిలిచిన, తరుగదు
దుగ్గిఖంబు నిలువఁ దగదిల మడమన్, ధర వేరుపదము
వై గాన్, స్థిరముగఁ గూర్చున్న మేలు శిఖి... 30

పాదములు పెనచుకొని నిలుచున్నయెడల దుఃఖము కలు
గును. భూమికిమడిమ ఆనించి నిలుచున్నయెడల చెరువు. పాద
ము తొడవైన వేసుకొని కూర్చున్నయెడల మేలుకలుగును.

క. ఒకకాల నిలిచియుండిన, నకటా పయనంబు
గలుగు నటు పుడకలు బ, ట్టుకవిరిచినఁ జెడుకార్య
ము, చికురములం బట్టఁ జెడును శిఖి... 31

ఒకకాలుచేత నిలుచుండి యున్నయెడల ప్రయాణము
కలుగును. పుల్లలు విరిచినయెడల కార్యహాని యగును. తల
వెండ్రుకలను తాఁకునెడల చెడుపు కలుగును.

క. కోలను నేలను రాచిన, వాలాయము తాటి
త్రాడువడఁకుచు నడుగఁ, చాలా కష్టముఁ బడు
దురు, శ్రీలోలా సకలవిధుల శిఖి... 32

మునికోల మున్నగువానిని భూమిమీఁద గీచుచు తాటి
నారను వడకుచు అడుగునెడల చాలకష్టమును పొందెదరు.

క. ఫలకుసుమ సుగంధంబులు, నలవడువీడ్వంబు
క్షౌర మాజ్యము దధియుఁ, నిలఁ బసుల పెంటగని
నను, చెలువుగఁ గల్యాణమండ్రు శిఖి... 33

పండ్లు, పూలు, మంచిగంధము, తాంబూలము, ఉప్పు,
నెయ్యి, పెరుగు, పేడ, వీనినిచూచునెడల శుభము కలుగును.

క. దగ్గుచు నుమియుచు నవ్వుచు, జగ్గుచు సంతో
షమునను జలమంటుచుదా, నగ్గలిక విడెముఁ జేయు
చు, సిగ్గమరఁగ బహుశుభంబు శిఖి... 34

దగ్గుచుగాని, ఉమ్మివేయుచుగాని, నవ్వుచుగాని, సంతోషముఁ
డైనగాని, నీళ్లనుతాఁకుచుఁ గాని తాంబూలము వేయుచుఁగాని
అడిగిన చాలమంచిది.

క. చూర్ణు పెండెము వాసము, లారయ చె
య్యూడియడిగి యాకులు జీరణ, నారయుఁ జీల్చు
చునడిగిన, శ్రీరమణా శుభము దొరగు శిఖి... 35

చూరు, పెండెము, వాసము వీనిపైన చేతిని ఆనించి
అడిగినఁగాని, లేక ఆకులచీల్చుచుఁగాని, నారను చీల్చుచుఁ
గాని అడిగెనేని అశుభకరము.

క. భోజనముఁ జేసి వేడుక, రాజసమున శకున
మడుగ రంజిల్లునయా, తేజంబుగఁ గార్యములగు,
శ్రీజాయా నిజములగును శిఖి... 36

భోజనముచేసి ఒయ్యారముతో శకున మడుగునేని కార్య
సిద్ధి అగును.

క. చింతించినఁ జింతయగుణ, గొంతుఁ గూర్చు
న్నగీడు గొణుఁగుచు నడుగణ, పొంతల బహు
శుభకార్యము, చెంతఁ యవశకునమంద్రు శిఖి...

చింతతో అడిగిన చింతయగును. గొంతుగూర్చుండి అడిగిన
కీడుకలుగును. గొణుగుచు అడిగిన త్వరలో శుభము కలుగును.
సమీపమునకు వచ్చి అడిగిన నపశకునము.

క. వచ్చినదూత దనకుఁ దా, నచ్చుగ దాపలను
నిలిచి యటుగూర్చుండణ, మెచ్చుగ వెలుపలి కరి
గినఁ, జెచ్చెరకార్యంబు నట్టె శిఖి... 38

దూతయై వచ్చినవాఁడు ఎడమవైపున నిలిచి పిదప గూ
ర్చుండి కుడివైపునకుఁ బోయినయెడల కార్యసిద్ధి కలుగును.

◀ గౌళిపలుకు శకునము. ▶

క. తలఁచుకఁ బ్రార్థనఁజేసెద, వలపలిదిశ గౌళి ప
లుకవల నగుశుభముల్, ఇలపయనము కొఱగాదట,
చెలువగు శుభ కార్యమండ్రు శిఖి... 39

ఎచ్చటికైనను పోవునపుడు బల్లి ఎడమవైపున పలికిన
యెడల సంపద కలుగును. ప్రయాణము వ్యర్థముకాదు. శుభ
కార్యము కలుగును.

క. దాపలఁ బల్కిన సకలము, నాపద లగుపయ
నములకు నతిశుభ మలరుక, చూపరులకు దృష్టాం
తము, శ్రీపతిపాదంబులాన శిఖి... 40

బల్లి వట్టియపుడు ఎడమవైపున పలికిన యెడల ఆపదకలు
గును. ప్రయాణసమయమునందు పలికిన శుభము కలుగును.

క. పురిఁజొచ్చివచ్చునప్పుడు, నరయఁగఁదాపల
నుబల్క నధికఫలంబౌ, వరశుభములుశ్రీఘ్రంబులు,
సిరివరదా నిజము లివ్వి శిఖి... 41

పట్టణమును ప్రవేశించునపుడు ఎడమవైపున బల్లిపలుకు
నెడల శుభఫలములు కలుగును. శుభకార్యములు శ్రీఘ్రముగ
సిద్ధించును.

క. కుడిదిక్కుపలుకు కార్యం, బెడనెడ నాలస్య
మగును నెదురుగఁ బలుకక, పడగొట్టినటులఁ గార్య
ము, చెడువెనుకను బల్క శుభము శిఖి... 42

కుడివైపుననుండి పలికిన కార్య మాలస్యముగ సిద్ధించును. ఎదురుగ నుండి పలికిన కార్యముచెడిపోవును. వెనుకటినుండి పలికిన శుభము కలుగును.

క. తోరణ గౌళియుఁ బలికిన, నారూఢిగ బంధు హితప్రియాంగనరాకల్, కోరిన కోరిక లబ్బును, శ్రీరమణా నిశ్చయంబు శిఖి... 43

బల్లులు రెండుమూఁడు కలసి పలికిన యెడల బంధువులు, స్నేహితులు, ప్రియురాండ్రు వీరువచ్చెదరు. కార్యసిద్ధియగును.

క. ధరపయనము నడువంగా, వరదక్షిణ గౌళి పలుక వరలునుశుభముల్, నెరయోధుల పెండ్లిండ్లకు, సిరు లలరఁగఁ బసిడిపంట శిఖి... 44

ప్రయాణమై పోవునపుడు, దక్షిణముగా బల్లి పలికినశుభము కలుగును. శుభకార్యములపుడుపలికిన ధనలాభము కలుగును.

క. ఎనిమిదిదినముల కొక్కటి, యెనిమిదిదిక్కులకుజాము లెనిమిదిఫలముల్, విను మొక్కదిక్కునకు నగు, చినయోబళగిరివిహార శిఖి... 45

ఒక్కొక్క దిక్కునను ఒక్కొక్కజామునకు వేర్వేరు ఫలములుగ చెప్పఁబడియున్నది. వివరమును చెప్పుచున్నాఁడను:—

క. భయమునుఁ జింతయు హానియు, క్షయమును లాభంబు ధనము సంపద శుభమున్, నయముగ నెనిమిదిజాముల, జయమింద్రుని గౌళిఫలము శిఖి... 46

తూర్పుదిక్కునందు:—భయము, చింత, హాని, క్షయము, లాభము, ధనము, సంపద, శుభము ఇవి ౮ జాములకు క్రమముగ కలుగును. ఇట్లే,

క. రోదనము రణముభుక్తియు, జూదము వస్త్రంబు ధనము శుభమును జయమున్, పాదుకొను నగ్నిమూలను, శ్రీదయితా నిత్యశుభము శిఖి... 47

ఆగ్నేయదిక్కునందు:—రోదనము, రణము, భుక్తి, జూదము, వస్త్రము, ధనము, శుభము, జయము కలుగును.

క. చుట్టము లాభముఁ గ్రోధము, బెట్టును మరణంబుచింత విందులు శుభముల్, గట్టిగ దక్షిణమరయఁగ, చిట్టాబళ గిరివిహార శిఖి... 48

దక్షిణపుదిశయందు:—చుట్టములు, లాభము, క్రోధము, కష్టము, మరణము, చింత, విందులు, శుభము ఇవి కలుగును.

క. మరణము సంతోషముశుభ, మరిభయమశుభంబు హాని యర్థము సిరులున్, ధరనెనిమిదిజామునకును, స్థిరముగ నైర్వృతిఫలంబు శిఖి... 49

నైర్వృతిదిశయందు:—మరణము, సంతోషము, శుభము, శత్రుభయము, అశుభము, హాని, ధనము, సంపద ఇవి కలుగును.

క. ధనమును జుట్టము లాభము, వినుమరణము శుభముఁ జేటు విత్తము సిరులున్, గనుఁగొనఁ బడమటిగౌళికి, చినయోబళ గిరివిహార శిఖి... 50

పశ్చిమదిశయందు:—ధనము, చుట్టములు, లాభము, మరణము, శుభము, కీడు, ధనము, సంపద ఇవి కలుగును.

క. మేలును లాభము ధనమును, శ్రీలును వాహనము శుభము స్థిరమును జయమున్, వాలాయము వాయవ్యము, శ్రీలోలా జాముగౌళి శిఖి... 51

వాయవ్యదిశయందు :— మేలు, లాభము, ధనము, సంపద, వాహనము, శుభము, స్థిరము, జయము ఇవి కలుగును.

క. చావును లాభము శుభమును, భావము మేల్వార్త సుఖము భయమును జయమున్, యేవెరవున ధనపతివై, శ్రీవెలయఁగ జాముగౌళి శిఖి... 52

ఉత్తరదిశయందు:— మరణము, లాభము, శుభము, భావము, సువార్త, సుఖము, భయము, జయము ఇవి కలుగును.

క. గండము చిచ్చు సుఖము జయ, మండనె పెండ్లిండ్లు లాభ మతివలచేటున్, ఖండిత మీశాన్యంబున, చెందును యేదోషమైన శిఖి... 53

ఈశాన్యదిశయందు:— గండము, అగ్నిభయము, సుఖము జయము, వివాహము, లాభము, స్త్రీలకు చెరుపు ఇవి కలుగును.

వాక్యశకునము.

క. ఒకపలుకు దనకు వమ్మగు, వికటం బగు సంధి రెండు విను జగడము మూఁ, డకటా నాలుగు జగడము, సికపట్లౌ సుమ్మి యైదు శిఖి... 54

ఒకటి అనుపదమును వినిన చేటు. రెండు అనుపదమును విన్న యెడల వికటసంధి. మూఁడు అనుపదమును విన్న కలహము. నాలుగు అనుపదమును విన్న కలహము. ఐదు అనుపదమును విన్న పెద్దకలహము సంభవించును.

క. ఆత్రై నను శ్రేయస్కర, మేరీతిని జగడ మేదు
నెనిమిదిమరణం, బారయ ధనశుభఫలమగు, శ్రీరమ
ణా తొమ్మిదింట శిఖి... 55

ఆఱు అనుపదమును విన్నయెడల శ్రేయస్కరము. వీడు
ఎనిమిది అనుపదములు విన్న మరణము. తొమ్మిది అనుపదమును
విన్నయెడల ధనలాభము.

క. పది సంపద బహుగెలుపగు, పదునొక్కట
చావునిజము పదిరెండై తే, పదుమూడుపలుకులై తే
చెదరును తానున్నస్థలము శిఖి... 56

పదిఅనుపదమును విన్నయెడల సంపదలు కలుగును. పదు
నొకండు అనుపదమును విన్నయెడల జయముకలుగును. పన్నెం
డు అనుపదమును విన్నయెడల మరణము. పదమూడు అను
పదమునువిన్న స్థానభ్రష్టం డగును.

క. మును పాండురాజతనయులు, ననువగు రా
జ్యంబువిడిచి యడవికిఁ జని రొ,య్యనఁ బదమూడ
గుపలుకులఁ, జినయోబళగిరివిహార శిఖి... 57

పదమూడు అనుపదమును వినుటచేతనే వెనుక పాండవులు
పురిని విడిచి అడవులకుఁ బోయిరి.

క. పదునాల్గుమేలుఁ బదియే, న్వదలక సీతాంగ
నయును వడిచెఱబోయెన్, పదునాటిట హనుమం
తుఁడు, చెదరక యయ్యబ్ధిచాఁటె శిఖి... 58

పదునాల్గు అనుపదమును విన్న మేలు. పదియైదు అనుపద
మును వినుటచేతనే సీతాదేవి చెఱబోయెను. పదియాఱు అను

పదమునువినుటచేత హనుమంతుఁడు సముద్రమును దాఁటెను.

క. శ్రీ.రాముఁడు సీతాశుభ, మారూఢిగ వినిప
దేడు నట దండెత్తెన్, వారిధిఁ గట్టెను శుభముగ,
శ్రీరమణ దశాష్టకమున శిఖి... 59

పదియేడు అనుపదమునువిని రాముఁడు సీతావృత్తాంతమును
ఎఱింగెను. పదునెనిమిది అనుపదమును విని సేతువును గట్టెను.

క. నవదశకంబున రాముఁడు, జవమున రావణుని
గెలిచె సమరజయుండై, భువి త్రిపురంబుల గెలి
చెను, శివుఁ డిరువదిపలుకు లొదవ శిఖి... 60

పందొమ్మిది అనుపదమువలన రావణాసురుని రాముఁడు
జయించెను. ఇరువదను పదమువలన ఈశ్వరుఁడు త్రిపురా
సురుల జయించెను.

క. ధర గౌళి తుమ్ముశకునము, నరయ నవగ్రహ
ములందు నగునిజఫలముల్, ధరగౌళి ముష్టివ్రాఁ
తలు, చెరిసగమగుఁ గొంతనిజము శిఖి... 61

తుమ్ముశకునము, గౌళిశకునము మున్నగునవి సగము ఫలిం
చును. సగము ఫలించవు.

❖ రాహువుండువారములగడియలవివరము. ❖

క. భానునివారము రాహువు, నానుగ రాత్రి
యునుఁ బగలు నరువదిగడియల్, పూనుకొని యుం
డు దిరమున, శ్రీనాథా దక్షిణమున శిఖి... 62

ఆదివారమునాఁడు రాత్రింబగళ్లు ౬౦ గడియలు రాహువు
దక్షిణపుదిశయం దుండును.

క. ఇందునివాసర మటువది, యంవొక మంగ
ళునివార మటుముప్పదియున్, పొందుగఁ దొంబది
గడియలు, చెందును నైర్వతిని రాహు శిఖి... 63

సోమవారము ౬౦ గడియలు, మంగళవారము పగలు 3౦
గడియలు మొత్తము ౯౦ గడియలు నైర్వతిదిశయందు రాహు
వుండును.

క. మంగళుని రాత్రి ముప్పది, ముంగల బుధ
వారమందు మునునిరువదిగూ, డంగను నేఁబది వరు
ణుని, చెంగట రాహువు వసించు శిఖి... 64

మంగళవారము రాత్రి 3౦ గడియలు, బుధవారము
౨౦ గడియలు మొత్తము ౫౦ గడియలు పడమటిదిక్కునందు
రాహు వుండును.

క. పొరి నిలిచిన నలువదియును, వరసౌముని
వారమందు వాయవ్యమునన్, గురువారము భృగు
విరువది, సిరిమగఁడా యుత్తరమున శిఖి... 65

బుధవారమునాఁడు ౨౧ గడియమొదలు ౬౦-వ గడియ
వఱకు మొత్తము ౪౦ గడియలు వాయవ్యదిశయందు రాహు
వుండును. గురువారమునాఁడు ౬౦ గడియలు శుక్రవారము
౨౦ గడియలు మొత్తము ౮౦ గడియలు ఉత్తరపుదిశయందు
రాహు వుండును.

క. అల భార్గవువారంబున, నలువది స్థిరవార
మందు నటుముప్పదియున్, గలశనిదెబ్బదిగడియలు,
చెలువుగ నీశాన్యమందు శిఖి... 66

శుక్ర వారమునాఁడు ౨౧ గడియ మొదలు ౯౦-వ గడియ వఱకు ౪౦ గడియలు, శనివారమునాఁడు ముప్పది, మొత్తము ౭౦ గడియలు ఈశాన్యదిశయందు రాహువుండును.

క. శనివారము ముప్పదియును, ఘనరాహువు తూర్పునుండి కడువడిఁజని య,య్యనలునిపై నిలువక ద, ఝీణమునదగుఁ దొంటిపగిది శిఖి... 67

శనివారమునాఁడు ౩౧-వ గడియ మొదలు ౬౦-వ గడియ వఱకు ౩౦ గడియలు రాహువు తూర్పునుండి, వెంటనే ఆగ్నే యమునకుఁబోయి అచటనుండి వెంటనే దక్షిణమునకు చేరును.

క. ఇనగురుదినముల మఱితూర్పున దక్షిణమున కవీంద్రులోలిపడమరక, విను కుజు నుత్తరము న్నది, సిన బుధశనులందు రాహు శిఖి... 68

సూర్య, గురువారములందు తూర్పుదిక్కునందును, శుక్ర, సోమవారములందు దక్షిణపుదిక్కునందును, మంగళవారము పడమటిదిక్కునందును, బుధశనివారములందు ఉత్తరమునందును రాహువుండును.

◀ నవగ్రహ గౌళి. ▶

క. మానవులతుమ్ము గౌళియు, భానునిపైఁ బల్కెనేని బహులంపటతాఁ, బూనినపని కానేరదు, శ్రీనాథా నిశ్చయంబు శిఖి... 69

గౌళి సూర్యుని పైపడినను తుమ్మినను తలంచినపని కానేరదు.

క. చుట్టములు వత్తు రెప్పుడూ, బట్టిన కార్యంబు జయము బహుశుభ మలరుక, గట్టిగఁ జంద్రుని ఫల మిది, చిట్టౌ బళగిరివిహార శిఖి... 70

చంద్రునిపై పల్కినను తుమ్మినను బంధువులరాక, కార్య
జయము కలుగును.

క. భూపుత్రునిపైఁ బల్కిన, నాపదలకు మూల
మగుచు నలగుట జాడ్యం, బేపట్టునఁ గలహంబగుఁ,
జేపట్టదు ఫలమొకింత శిఖి... 71

అంగారకునిపై పల్కినను తుమ్మినను ఆపదలు, కలహము
కలుగును.

క. వరసౌమ్యునిపైఁ బల్కిన, నరులకు శుభఫల
ములెప్పుడు నయముగ వెలయున్, సరిలేనిసౌఖ్య
మమరును, సిరివరదా శుభములివియు శిఖి... 72

బుధునిపై పల్కినను తుమ్మినను శుభప్రదము. సకలసౌఖ్య
ప్రదము.

క. సురగురుపైఁ బల్కినచో, నిరతము ధనధాన్య
వస్త్రనిచయము కలుగున్, ధరణీశుల మన్నన లగు,
సిరివరదా సౌఖ్యమొసఁగు శిఖి... 73

బృహస్పతిపై పల్కినను తుమ్మినను ధనధాన్యవస్త్రలాభ
ము, రాజసన్తానము కల్గును.

క. మృష్టాన్నంబును ద్రవ్యము, నిష్టంబగు ఫలము
సౌఖ్య మొప్పుడుఁ గలుగున్, పుష్టంబుగ శుక్రునిపై,
సృష్టిశా శుభకరంబు శిఖి... 74

శుక్రునిపైఁ బల్కినను తుమ్మినను, మృష్టాన్నలాభము, సౌ
ఖ్యము కలుగును.

క. శనిపైఁ బల్కినఁ దుమ్మిన, ఘనమగు రోగం

బుఁ జింత కష్టము లెపుడున్, బెనఁగొని వడిఁ బీడిం
చును, చినయోబళ గిరివిహార శిఖి... 75

శనిపైఁ బల్కినను తుమ్మినను విచారము, కష్టము కలుగును.

క. మరణముఁ జోరభయంబును, ధరణీశులచేత
బాధతముఁ డై రోగం, బరయఁగ నగ్నిభయంబును,
సిరిమగఁడా రాహుఫలము శిఖి... 76

రాహువుపై పలికినను తుమ్మినను మరణము, చోరభయము,
రాజబాధ, రోగములు గలుగును.

క. కేతువుఫల మిదె భూమికి, నేతీరునఁ దప్పి
గ్రామ మిల నెడ బాపున్, భూతలము దిరిగి వెతఁ
బడు, సీతాపతి సాక్షిగాను శిఖి... 77

కేతువుపైఁ బల్కినను తుమ్మినను స్వగ్రామమును విడిచి
దేశమంతయు తిరిగితిరిగి వేసారును.

◀◀ తుమ్ములశకునము. ▶▶

క. రెండుగఁ దుమ్మిన సఫలము, ఖండితముగఁ
దుమ్మిచీదఁగా మరణ మగున్, మొండుగఁ దుమ్ముచు
నడచిన, జెండును దోషములు నరుల శిఖి... 78

రెండుతుమ్ములు తుమ్మిన కార్యము సిద్ధించును. తుమ్మి చీదిన
యెడల మరణ మగును. నడుచుచు తుమ్మిన దోషములను పోఁ
గొట్టును.

క. తుమ్ముచుఁ దగ్గుచు నడిచిన, నెమ్మది శయనించి
యుమియ నిజమగుబహురో, గమ్ములఁ బాయని
జడిగా, జిమ్మును తుమ్ములఫలంబు శిఖి... 79

తుమ్ముచు దగ్గుచు నడిచినను, పరుండి ఉమ్మివేసినను అనేక వ్యాధులు కలుగును.

క. లేచిన మొసలింజూచిన, జూచిన బంగారుఫలము తరుణుల నటనక, జూచిన వీడ్యముఁ జేసిన, శ్రీచతురా తుమ్ముఫలము శిఖి... 80

మొసలిని బంగారును పండ్లను స్త్రీలనాట్యమును చూచినను, తాంబూలమువేసికొనినను తుమ్మువలనిదోషము పోవును.

క. ఇలఁగోకినఁ గడకేగినఁ, దలగోకినఁ జింతసేయ దడఁబడఁ జీదక, బలుకష్టము తుమ్మినతటి, శిలలై నంగష్టపడును శిఖి... 81

తుమ్ముచు భూమిగోకికొన్నను, అవతలకుఁ బోయినను, తలగోకికొనినను, చింతగానున్నను, తడఁబడినను, చీదినను పెక్కు కష్టముల నందును.

క. లేచిన శుభమగుఁ దుమ్ముచుఁ, గూర్చుండిన నీళ్లకడను గొణుగుచు నుండక, నాచుక జగడముఁ జేసిన, శ్రీచతురా కార్యహాని శిఖి... 82

లేచుచు తుమ్మిన శుభప్రదము. గూర్చుండి తుమ్మినను, నీటి దగ్గఱనుండి తుమ్మినను, గొణుగుచు తుమ్మినను, కలహించుచు తుమ్మినను కార్యహాని యగును.

క. ఇనుమును వెండియు ముట్టిన, గనుఁగొనఁ జెడుఁ గార్యమెల్లఁ గంచును తామ్రమును జయము తుమ్ముచును హెచ్చిన నది నంటగ శుభంబు శిఖి నరసింహా. 83

ఇనుమును వెండిని తాఁకినను చూచినను కార్యము చెడును.
కంచును, రాగిని తాఁకినను చూచినను జయము. తుమ్మి పై
వానిని తాఁకిన శుభము కలుగును.

క. పసిబాల శిశువు లంజెయు, వసగల బాలింత
తుమ్ము బంగారుసుమీ, వెస మాల కుంటి తుత మెన,
సిన బహుకార్యములసిద్ధి శిఖి... 84

పసిబిడ్డ, బోగముది, బాలింత, వీరుతుమ్మిన మంచిది. మాల
వాఁడు, కుంటివాఁడు, వీరుతుమ్మిన కార్యసిద్ధి గలుగును.

క. తొత్తును గర్భిణి గొడ్డును, ముత్తైదువు విధవ
గుడ్డిముండల తుమ్ముల్, గుత్తగ మరణాంతము నీ,
చిత్తము దయసేయుమయ్య శిఖి... 85

లంజె, గర్భిణిస్త్రీ, గొడ్డాలు, ముత్తైదువు, విధవ, గు
డ్డివారు వీరితుమ్ములు మరణమును కలుగఁజేయును.

క. చాకిత గాండ్లది చిప్పెది, మూకది నెఱుకలది
మొండి ముక్కిడివారల్, యేకడఁ దుమ్మిన దుగ్గిమె,
చేకూడదు ఫలమొకింత శిఖి... 86

చాకలిది, గాండ్లది, కుత్తుపుది, మూగది, ఎఱుకలది, మొండిది,
ముక్కిడిది మున్నగుజాతిస్త్రీలు తుమ్మిన దుగ్గిముకలుగును.

క. నాలుగుపదముల జీవము, లాలోచనలపుడుఁ
బయనమా నెడఁ దుమ్మున్, వాలాయము మరణాం
తము, శ్రీలోలా తప్పదండ్రు శిఖి... 87

ఏదేనికార్యము నాలోచించునపుడును, ప్రయాణమై
పోవునపుడును తుమ్మిన మరణము కలుగును.

◁ తొండపాటు ఫలము. ▷

క. ముక్కున వ్యాధినివారణ, మక్కర మృష్టాన్న
భుక్తియగు వక్షముపై, నెక్కిననెడ భూషణములు,
చిక్కును మఱి భుజములందు శిఖి... 88

తొండ ముక్కుమీఁద పడినయెడల వ్యాధి నశించును.
వక్షశిస్థలముపైఁ బడిన మృష్టాన్నభోజనము, భుజములపై ప్రాకిన
భూషణములు ధరించును.

క. శిరమున భయమగు లక్ష్మీ, కరమగు వలనొసలి
మీఁదఁ గడుభూషణముల్, నిరుచెవులఁ గంటదుగిఖ
ము, సిరిమగఁడా! తొండపాటు శిఖి... 89

శిరస్సుమీఁద తొండపడిన భయము, కుడినొసలిమీఁద
లక్ష్మీప్రదము, రెండుచెవులమీఁదఁబడిన భూషణప్రాప్తి, కంటి
మీఁద పడిన దుగిఖము కలుగును.

క. చేతుల నావుల కాపద, నాతుల చుట్టముల
దర్శనము కడుపుపయిన్, భ్రాతిగఁ బిరుదులపైఁ బడ
సీతాపతి లాభ మంద్రు శిఖి... 90

చేతులమీఁద పడిన ఆవులకు చెరుపు, కడుపుమీఁదఁ బడిన
స్త్రీలను, చుట్టములును దర్శించును. పిరుదులమీఁదఁ బడిన
లాభము కలుగును.

క. తొడలను కాళ్లను రోగం, బెడమకడన్ దేహ
మందు నెపుడు ధనంబున్, కుడిపార్శ్వము ధనహాని
యు, చెడుగలుగును ముఖమునందు శిఖి... 91

తొడలమీఁదను, కాళ్ళమీఁదను తొండపడిన రోగము

కలుగును. దేహమునం దెడమవైపునపడిన ధనము లభించును. కుడివైపున పడిన ధనహానికలుగును. ముఖమునందు పడినచెడుగు కలుగును.

క. పాదములసందు లాభము, మేదిని కుడిపాద మైన మేలగుధనమున్, ఆదిభయ మెడమపదమున, శ్రీదయితా పిదప శుభము శిఖినరసింహా. 92

పాదమునమధ్యయందు తొండపడిన లాభము. కుడిపాదమునందు పడిన ధనలాభము. ఎడమపాదమునందు పడిన మొదట భయముకలిగి పిదప శుభము కలుగును.

క. పై కెగఁబ్రాకిన శుభమగు, చేకొని క్రిందికిని దిగిన చేటగునెపుడున్, దాకిన చుట్టిన మేలగు, శ్రీకర మగుతొండపాటు శిఖి... 93

తనదేహముమీదికి తొండ ఎగఁబ్రాకిన శుభప్రదము. పై నుండి క్రిందికిదిగిన చేటుకలుగును. తాకినను చుట్టినను మేలు కలుగును.

◀ నలికీచుపాటుఫలము. ▶

క. నలికనులపామనంగను, నలికిరియు ననంగ మఱియు నలికీచనగా, నిలనుండు రక్తపుచ్చిక, చెలగున్ నలుమూల లలరి శిఖి... 94

తాత్పర్యము సులభము.

క. పొక్కిలికి దిగువఁబ్రాకిన, నెక్కినఁ జుట్టినను పడిన నేఫలమైనన్, నొక్కి వచింపఁ బ్రమాణము, చిక్కదు నలికిరిఫలంబు శిఖి... 95

నలికిరిపాము బొడ్డుకు క్రిందిభాగమునందు ప్రాకినను ఎక్కినను, చుట్టినను ఇట్టిఫలము కలుగునని వీగ్రంథమునందు చెప్పలేదు. కావున ఏమియు నిచట చెప్పలేదు.

క. పొక్కిలికిఁ బైన ముందటి, ప్రక్కన నెచ్చోట దిగిన ప్రాకిన జయమా, నెక్కినఁ దాకిన నాకిన, చిక్కులు గలవండ్లు బుధులు శిఖి... 96

బొడ్డుకుపైనముందరిప్రక్కఎచ్చటపైనను దిగినను ప్రాకినను జయమగును. ఎక్కినను, తాకినను, నాకినను చిక్కులుగలుగును.

క. వీపుపయిఁ బడిన భాగ్యము, మూపుపయిం బడినచో స్వపురమును వీడుకొ, కాపురముచెడును టెక్కల, శ్రీపతి నలికించుపడిన శిఖి... 97

వీపుమీఁద పడిన భాగ్యము. మూపుపైన పడిన తనపురిని వదలి ఇతరప్రదేశమునకు పోవును. టెక్కలమీఁదఁ బడిన తన కాపురము చెడిపోవును.

◀◀ బల్లిపాటు తజ్జాతి తత్కాలఫలములు. ▶▶

క. బల్లులజాతులు తెలియఁగ, తెల్లనియది బ్రహ్మజాతితిరమగు నెఱుపా, బల్లియిల రాచజాతిగఁ, జెల్లగఁదగు ధరణియందు శిఖి... 98

క. కోమటిగులంపు బల్లికిఁ, జామనచాయయగు శూద్రజాతికి నలుపా, కామించి ఫలము జెప్పఁగ, శ్రీమానినిహృద్విహార శిఖి... 99

బ్రహ్మజాతిబల్లి తెల్లఁగానుండును. క్షత్రియజాతిబల్లి ఎఱ్ఱగా

నుండును. కోమటిజాతిబల్లి చామనచాయఁగా నుండును.

శూద్రజాతిబల్లి నల్లగా నుండును.

క. గురుశుక్ర సోమవారము, లరయఁగ మఱిసత్వ
కాలమగుచుండు ధరణ, పరగఁగ బాపనబల్లికి, చిరు
యోబళగిరివిహార శిఖి... 100

బాపనజాతిబల్లికి గురు, శుక్ర, సోమవారములు సాత్విక
కాలము, ఇవి ప్రశస్తములు.

క. భూజరవివాసరంబులు, రాజసకాలంబు గౌళి
రాజాతికినిక, దేజము శుభమని పెద్దల, చేఁ జెప్పఁ
గఁబడును భువిని శిఖి... 101

రాచజాతిబల్లికి ఆదివారము అంగారకవారము రాజసకా
లము శుభమని పెద్దలు చెప్పెదరు.

క. పోలుకొ కోమటిబల్లికి, కాలము రాజసము
తెలియఁగా బుధవారం, బేలీల నగును ధారుణి, శ్రీ
లోలకరాళవదన శిఖి... 102

కోమటిజాతిబల్లికి బుధవారము రాజసకాలము శుభమగును.

క. నాలుగవజాతిబల్లికి, కాలము తామసము నర
యగను శనిదినమా, వాలాయము శుభకరమగు, శ్రీ
లోలా నిశ్చయముగ శిఖి... 103

శూద్రజాతి బల్లికి శనివారము తామసకాలము శుభకర
మగును.

క. ఉదయాదిగఁ బదిగడియలు, పదపడి సాత్విక

ము నవల పదిరజసౌ ము, ప్పదివఱకు తామసంబగుఁ,
జెదరక సతతంబుఁ దెలియ శిఖి... 104

సూర్యోదయాది ౧౦-వ గడియవఱకు సాత్వికకాలము,
౧౧-వ గడియమొదలు ౨౦-వ గడియవఱకు రాజసకాలము,
౧౨-వ గడియమొదలు ౩౦-వ గడియవఱకు తామసకాలము
అని ఎఱుంగవలయును.

క. ఆదినిశి నైదుగడియలు, పాదుకొనున్ సాత్వి
కంబు పదివరకును నిం, పాదిగ సాత్వికకాలము, శ్రీద
యితా చెలఁగుచుండు శిఖి... 105

క. పదియేను మొదలుగా ని, ర్వదివఱకును తా
మసంబు పదపడి యటు ని, ర్వదియైదు రాజసంబగు,
చెదరున్ సత్వంబుతుదికి శిఖి... 106

రాత్రి ౧ గ. మొదలు ౧౦ గ. వఱకు సాత్వికకాలము,
౧౧ గ. మొదలు ౨౦ గ. వఱకు తామసకాలము, ౨౦ గ.
మొదలు ౨౧ గ. వఱకు రాజసకాలము నని గ్రహించునది.

క. ఆయాజాతులగౌళుల, కాయావారములుకా
లమగునేని నిజం, బాయాఫలములఁ దప్పక, చేయు
నిలన్ బల్లిపాటు శిఖి... 107

ఆయాజాతిబల్లులకు తగినకాలములందును వారములందును
ఆయాఫలములు తప్పక సిద్ధించును.

క. తనజాతిబల్లియైనన్, తనకెక్కువయైనబల్లితన
కగుకాలం, బున తనపైఁ బడ శుభమగు, చినయొ
బళగిరివిహార శిఖి... 108

తనజాతిబల్లిగాని లేక తనకంటె ఎక్కువజాతి బల్లిగాని
తనకుతగిన కాలమునందు తనపైనఁ బడినయెడల శుభమగును.

క. రమణులకు నెడమవైపు, త్రమములురోమము
లులేనితావున మఱియ, శ్రమను కుడివైపుపురుషుల,
చెమరకపడెనేని శుభము శిఖి... 109

స్త్రీలకు ఎడమవైపునందును, రోమములు లేని తావునం
దును, పురుషులకు కుడివైపునను బల్లిపడినయెడల శుభమగును.

క. కీడగును మీఁదపడి దిగఁ, గీడున్ మేలగును
కాని క్రియ వెల్లనగున్, చూడఁగపడి యెక్కనినో,
క్షేడగళార్చితపదాబ్జ శిఖి... 110

బల్లి మీఁదపడి క్రిందికి దిగినయెడల కీడు అగును. దేహము
మీఁద పడి పైకి ప్రాఁకినయెడల కీడు అయి పిదప మేలగును.
కార్యములును నెరవేరును.

క. ఆఱునెలలగును భానుని, వారమునన్ బడిన
సోమవారమునఁ బడన్, తీరుగ తొమ్మిదిగడియలు,
శ్రీరమణా బల్లిఫలము శిఖి... 111

ఆదివారమునందు బల్లిపాటు జరిగినయెడల తత్ఫలము ఆఱు
మాసములలో అగును. సోమవారమునందు తొమ్మిదిదినములలో
నగును.

క. ధారుణిసుతువారంబున, నారయ నాదినము
నందె నగుఫలచిన్నెల్, మీఱి బుధవారమునఁ బడఁ,
జేరు న్నాసద్వయముకు శిఖి... 112

మంగళవారము బల్లిపాటు జరిగినయెడల ఆదినమునందే

తత్ఫలము సిద్ధించును. బుధవారమునందైనయెడల ౨ మాసములలో తత్ఫలము కలుగును.

క. గురువార మొక్కనెలకును, పరగఁగ భృగువారమందు పక్షమున కగున్, ధర శనియందొకయేఁడగు, స్థిరగౌళిఫలంబుఁ దెలియ శిఖి... 113

గురువారమునాఁడు ఒకమాసమునకును, శుక్రవారమునాఁడు ౧౫ దినములకును, శనివారమునాఁడు ఒకసంవత్సరమునకును తత్ఫలము కలుగును.

క. జుట్టుకొనఁ బడిన మరణము, పట్టుగఁ బదునాల్గునెలలవఱకున్తఱక, న్నెట్టగవలెఁ దాలిమితోఁ, జిట్టో బళగిరివిహార శిఖి... 114

తలవెండ్లుకలకొనయందు బల్లిపడునెడల మరణము కలుగును. ౧౪ నెలలవఱకు ఈఫలమును నిరీక్షించవలయును.

క. ఏవేళ బల్లిపడునో, యా వెంటనే జలకమాడియడలకశుచివై, కోవెలకుం జని దైవము, సేవించినఁ దొలఁగుఁ గీడు శిఖి... 115

బల్లి తనమీఁదఁ బడినవెంటనే స్నానముచేసి శుచియై దేవాలయమునకుఁ బోయి స్వామిని సేవించినయెడల దానివలన కలిగెడి కీడుపోవును.

క. పరిణయ ముపనయనంబులు, జరుగని పసివారిపైన సరిబల్లిపడన్, గురికొని తల్లికిఁ దండ్రికి, స్థిరముగ నాఫలము లబ్బు శిఖి... 116

పెండ్లిగాని కన్నెపడుచులమీఁదను, వడుగుగాని బాలుర

మీఁదను బల్లి పడినయెడల ఆబల్లిపాటువలన కలిగెడుఫలము
వారితల్లిదండ్రులకు కలుగును.

క. నడినెత్తిన రోగము కుడి, పెడతల భ్రాతలకు
హాని పెడతలనడుమక, బడ గౌళిపాటు తమ్ములు,
చెడిపోవుట సత్యమండ్రు శిఖి... 117

నడి నెత్తియందు బల్లి పడినయెడల రోగము కలుగును.
కుడికణతయందు సోదరులకు కీడు. కణతనడుమయందు పడిన
యెడల తమ్ములు చెడిపోవుదురు.

క. తన మేనమామగండము, వినుతలబడముంద
లయును విత్తము గీడుకొనవెండ్రుకలనుమరణము,
చినయోబళగిరివిహార శిఖి... 118

తలమీఁదఁ బడినయెడల మేనమామకు చెరుపు. తలకు
ముందుభాగమునందు (మాడునందు) ధనహాని. వెండ్రుకల కొన
యందు మరణము నని యర్థము.

క. నొసలం బడ వాసింగను, పసగల బంధువుల
రాక బహుశుభ మగురా, జసభల మన్ననయగు
వా, సిసుమీ యీగపులిపాటు శిఖి... 119

ఈగపులి నొసటిమీఁద పడినయెడల వాసి కలుగును.
బంధువులు వత్తురు. రాజసభలందు మర్యాద కలుగును.

క. వలపలి గండస్థలమున, లలనల కపజయము
పురుషులకు శుభమగు దా, పలి గండస్థలమున బడ,
చెలులకును శుభం బటండ్రు శిఖి... 120

కుడిచెక్కిళ్లయందు బల్లి పడినయెడల స్త్రీలకు అపజయము

కలుగును. పురుషులకు శుభకరము. ఎడమచెక్కిలియందు పడిన యెడల స్త్రీలకు శుభకరము.

క. తలముసుకుపై నబడ మే, లలుగుదుపురుషులకు సతికి గండముతలపక్ష, బలు కీలుగంటుపై బడ, చెలియగు బాసికము లబ్బు శిఖి... 121

పురుషులకు తలపైనవేసుకొన్న ముసుకుమీఁదఁ బల్లిపడిన యెడల మంచిదిగాదు. స్త్రీలకుమాత్రము గండము కలుగును. స్త్రీలకు కీలుగంటుమీఁదఁ బడినయెడల శుభకరము.

క. కుడికంటఁ బీడగలుగును, కడునబ్బును సంపదలును కడుమేలెడమక్ష, కడునబ్బు రోగమబ్బును, చెడువ్యాధియు నాసికమున శిఖి... 122

కుడికంటిమీఁదఁ బడినయెడల పీడకలుగును. ఎడమకంట సంపదకలుగును. ముక్కుమీఁద పడినయెడల రోగము కలుగును.

క. కనబ్రహ్మరంధ్రమునకును, వెనుకను లక్ష్మీకరంబు వివరింపఁగ ము, చెప్పన గుంటబల్లిపడినను, చెనకును తమ్ములకు కీడు శిఖి... 123

బ్రహ్మరంధ్రమునకు వెనుకభాగమునందుఁ బల్లిపడినయెడల లక్ష్మీకరము. ముచ్చనగుంటయందు పడినయెడల కీడుకలుగును.

క. భువిబ్రహ్మరంధ్రమున మృత్యువుపాపటలోన తల్లితోఁబుట్టునకుక్ష, దవులును బలుకష్టంబులు, శివదేవార్చితపదాబ్జ శిఖి... 124

బ్రహ్మరంధ్రమునందు మృత్యువు. పాపటయందు పడిన యెడల తల్లితోఁబుట్టువులకు చెరుపు కలుగును.

క. పరికింప హానియా ముం, గురులను జుట్టు
పయిఁబడిన గురుకష్టంబౌ, వరునకు గండము జడపై,
చిరతరయశ గౌళిపాటు శిఖి... 125

స్త్రీలకు ముంగురులపైనఁగాని వెండ్రుకలమీఁదఁగాని బల్లి
పడినయెడల కష్టము లధికముగఁ గలుగును. జడయందు పడిన
యెడల భర్తకు కీడుగలుగును.

క. కొనముక్కునఁ బీడయగున్, జనహానియు
నడుమ శుభము జనుపురుషులకున్, ధనమెనయు
నొసట సతికిన్, జినయొబళగిరివిహార శిఖి... 126

ముక్కుకొనయందు బల్లిపడినయెడల హానికలుగును. ముక్కు
యొక్క నడుమునందు మధ్యభాగమునందు పడినయెడల
శుభముకలుగదు. స్త్రీలకు నొసటియందు పడినయెడల ధనలా
భము కలుగును.

క. కుడికంటను గుడిచెవిపయి, కడులాభం బెడ
మదిక్కు కంటను చెవిపైఁ, బడ హాని యెడమచెం
పను, చెడు పురుషుఁడు స్త్రీకి మేలు శిఖి... 127

కుడికంటియందును కుడిచెవియందును లాభము. ఎడమదిక్కు
కంటను చెవిపైనియందును హానికలుగును. పురుషునకు ఎడమ
చెంపయందు కీడుగలుగును. స్త్రీకి మేలగును.

క. చెంపయుఁ గనుబొమవలపల, సంపద దాపలను
కీడు సరికనుబొమలా, లింప సభాపతికృపర, క్షింపును
కనుబొమల నడుమ శిఖి... 128

క. మీసము సవ్యం బొప్పుదు, వాసిగ నపసవ్య

మందు వనరుగఁబడినకా, మీసములనడుమఁబడినను,
చేసును ధనలాభ మెందు శిఖి... 129

ఎడమమీసము మీఁదనైనను కుడిమీసము మీఁదనైనను
మీసముల మధ్యభాగమందైనను బల్లి పడినయెడల ధనలాభము
కలుగును.

క. తేజముపై పెదవిని మఱి, భోజన మమృతంబు
నొసఁగు భువివాతెరపై, రాజభయం బగుగడ్డము,
శ్రీజయ నిశ్చయఫలంబు శిఖి... 130

పైపెదవియందు బల్లి పడినయెడల తేజస్సుకలుగును. క్రింది
పెదవిమీఁద పడిన మంచిభోజనము లభించును. గడ్డమునందు
రాజభయము కలుగును.

క. నాలుకపైఁబడినను వి,ద్యాలాభముపండ్లపైన
నగుభూనష్టం, బాలాగె కురుల చెఱఁబడు, క్షేత్ర
ధరానల్పతల్ప శిఖి... 131

నాలుకపై బల్లిపడినయెడల విద్యాలాభము కలుగును. పండ్ల
పైన పడిన భూమినష్టమగును. వెండ్రుకలందు పడినయెడల చెర
సాలలో పడును.

క. చెక్కిటఁ గుడిదెస భోగము, చిక్కుదురటు
వ్యాధి నెడమచెక్కిట భాగ్యం, బెక్కువ గొంతున
మెడపైఁ, జిక్కును సంతానఫలము శిఖి... 132

కుడిచెక్కిలియందు బల్లి పడినయెడల భోగము, ఎడమ
చెక్కిలియందు వ్యాధికలుగును. గొంతుమీఁద పడినయెడల
భాగ్యము, మెడపైని పడినయెడల సంతానముకలుగును.

క. అందలము లెడమమెడపై, సందడి శత్రుక్ష
యంబు సవ్యపు గంతం, బందెడమభుజము రోగము,
చెందును కుడిభుజము జయము శిఖి... 133

మెడపైని ఎడమవైపున బల్లిపడినయెడల పల్లకినెక్కును.
సందిడ పడునెడల శత్రుక్షయము కలుగును. కంతమునకు ఎడ
మవైపున బల్లిపడినయెడల బంధనముకలుగును. ఎడమభుజమం
దుపడినయెడల రోగమునుచెందును. కుడిభుజమునందు పడిన
యెడల జయముకలుగును.

క. గొంతెముకపైన భయమగు, వింతగ చంక
పయిఁ బడిన ప్రేతభయంబౌ, పంతముగ వెన్నుపయిఁ
బడ, చింతింపఁగ శత్రుభయము శిఖి... 134

గొంతెముకమీఁదఁ బల్లిపడినయెడల భయముకలుగును.
చంకపైఁ బడినయెడల ప్రేతభయమగును. వెన్నుపైఁ బడిన
యెడల శత్రుభయము కలుగును.

క. వళులందునఁ దోఁబుట్టుల, కలసట నపసవ్య
బాహువటస్త్రీభోగం, బులుఱొమ్మునడుమఁబీడయు,
చెలువుగ నురమునను శుభము శిఖి... 135

పొట్టపై నున్న వళులందుఁ (ముడుతలందు) బల్లిపడినయెడల
తోడబుట్టువులకు కష్టములు కలుగును. ఎడమబాహువునందుఁ
బడిన స్త్రీసంభోగము కలుగును. రొమ్మునకు నడుమ పీడకలు
గును. ఉరమునందుపడిన శుభము కలుగును.

క. దాపలిచంటను సంతతి, యేపునఁ గుడిచంట
బట్టలప్పుడు గలుగుఁ, కాపురము భాగ్య మబ్బును,
శ్రీపతిచను మొనలయందు శిఖి... 136

ఎడమస్తనమునందుఁ బల్లపడినయెడల సంతానము కలుగును. కుడిస్తనమునందు పడినయెడల వస్త్రములు లభించును. చను మొనలందుఁ బల్లపడినయెడల భాగ్యవంతుఁడగును.

క. వెన్నెముక పిశాచభయం, బెన్నఁగఁ గటి వస్త్రలాభ మెంతయు కలుగున్, పన్నుగఁ ద్రికమునఁ బడినను, చెన్నగు హయలాభ మంద్రు శిఖి... 137

వెన్నెముకయందుఁ బల్లపడినయెడల పిశాచభయము కలుగును. కటిస్థలమునందు పడినయెడల వస్త్రలాభము కలుగును. మూపురమునందు పడినయెడల ఆశ్వలాభము కలుగును.

క. పొట్టపయిఁ బడిన భాగ్యము, పుట్టును కడు కష్ట మెపుడు పొక్కిటఁ బడినన్, గట్టిగ సిరిబో! కడుపున, చిట్టా బళగిరివిహార శిఖి... 138

పొట్టపయిన బల్లపడినయెడల భాగ్యముగలుగును. పొక్కిలియందు పడినయెడల కష్టములుకలుగును. కడుపుమీఁదఁ బడినయెడల సంపదకలుగును.

క. మోచేతిపయిన లోపల, మోచన దుగ్గిఖంబు కుడిని యుక్తం బెడమన్, మోచేతిపైన లోపల, శ్రీచతురాయెడమకడను శిఖి... 139

మోచేతిపైన బల్లపడినయెడల మోచనము కలుగును.

క. సిరు లెడమమూర చెయిపయి, నరుదగు కుడి మూర చేత నష్టముమణిక, ట్లిరుగడమీ చెయిదాపల, సిరులలరును లాభ మెపుడు శిఖి... 140

ఎడమమూరచేతిమీఁద బల్లపడినయెడల సంపదకలుగును.

కుడిమూరచేతియందు పడినయెడల నష్టముకలుగును. ముంజేతి కిరుపార్శ్వములందును మీఁజేతికి ఎడమవైపునందును సంపదలు కలుగును.

క. వలపలమీచెయి పయిఁ బడ, నలరున్ శత్రు
క్షయంబు నరిచేత శుభం,బులు కరతలమునఁ బడఁ
గా, చెలువుగ బలుసిరులుగలుగు శిఖి... 141

కుడిచేతిపైని బల్లిపడినయెడల శత్రుక్షయముకలుగును. అరచేతియందు పడినయెడల శుభముకలుగును.

క. ఎడమయరచేత నిడుములు, కడుఁగప్పమువ్రే
ళ్లమీఁదఁ గడులాభ మగున్, కుడివ్రేళ్లనడుమ
గోళ్లను, చిడిముడి కుడిగోళ్లఁబడిన శిఖి... 142

ఎడమ అరచేతియందు బల్లి పడినయెడల కష్టముగలుగును. వ్రేళ్లమీఁద పడినయెడల అధికకష్టము కలుగును. కుడివ్రేళ్ల యొక్క నడుమభాగమునందు ఎడమచేతిగోళ్లయందు లాభము కలుగును. కుడిచేతిగోళ్లయందు చిక్కులుకలుగును.

క. బరినెముకలఁ గుడినడుమన, ధరఁ దనతోఁ
బుట్టులన్నదమ్ములకీడున్, బరిప్రక్కఁ దల్లితండ్రికిఁ,
జిరగండము లవితలంప శిఖి... 143

ప్రక్కటెముకలందును నడుమునకు కుడివైపునందును తన సోదరులకు చెరుపుకలుగును. ప్రక్కభాగమునందు తలిదండ్రులకు గండము.

క. ప్రక్కలిరుగడల భోజన, మక్కట స్త్రీభోగ
మబ్బు నటుగర్భమునన్, మక్కువ నడిమధ్యంబునఁ,
జిక్కనఁ గార్యంబుసేయు శిఖి... 144

రెండు ప్రక్కలందు పడినయెడల భోజనము లభించును.
గర్భములందు పడినయెడల స్త్రీ భోగముకలుగును. మధ్యమునందు
పడినయెడల కార్యసిద్ధి.

క. పిఱుఁదునపసవ్యమునసుఖ, మరయఁగ వలపి
ఱుఁదుమీఁద యటలింగముపయి, సిరు లుల్లసిల్లు బీజ
ము, చెరుచును మరణాంతమగును శిఖి... 145

కుడిపిఱయందు సుఖముకలుగును.

క. ఆసనమున మేల్కుడితొడ, నీసున మగవిడ్డ
సచ్చు నెంతయు పిఱుఁదఱ, వాసియు లోతొడలు
భయము, జేసుచు లాభం బటంద్రు శిఖి... 146

ఆసనమునందు బల్లిపడినయెడల మేలు కలుగును. కుడితొడ
యందు పుత్రనష్టము ప్రాప్తించును.

క. తొడవెనుకను విషభయమగు, తొడముందట
భోగసుఖము దొరకొను మఱిలో, తొడపయిఁ బరస
తిగమనము, చెడుఁగేమియు లేదు తలఁప శిఖి... 147

తొడలకు వెనుకభాగమునందు పడినయెడల విషభయము
కలుగును. తొడలకు ముందుభాగమునందు సుఖముకలుగును.
తొడలందు పడినయెడల పరస్త్రీగమనము కలుగును.

క. బలనాశము గజ్జలలో, పలఁ దగ దాంపత్యహాని
పౌరుషముకొసఱ, వెలయుఱ గౌళీపతనము, చెలఁగు
ననుచుఁ దెలియవలయు శిఖి... 148

గజ్జలందు పడినయెడల బలమునశించును. లింగాగ్రమునందు
పడినయెడల దాంపత్యతకు చెరుపగును.

క. అండములక్రింద చౌర్యం, బండములపయిన్
స్వదేశత్యాగము మోకాల్, దండిగ వాహనలాభ
ము, చెందున్ దోషములనెల్ల శిఖి... 149

బీజములకు క్రిందఁ బల్లిపడినయెడల చౌర్యము కలుగును.
అండములకు మీఁద స్వదేశత్యాగము. మోకలియందు వాహన
లాభము. కలుగును.

క. మోకాళ్లగీడువలపల, గైకొను శుభ మెడమ
వట్టికాళ్లను నెడమన్, చీకాకుపలుచు వలపలఁ, జే
కొనసౌఖ్యంబు లొసఁగు శిఖి... 150

కుడిమోకాలియందు పడినయెడల కీడు. ఎడమమోకాలి
యందు శుభము. ఎడమకాలియందు కష్టపడును. కుడికాలియం
దుపడిన సుఖముకలుగును. కుడిపిక్కయందు మేలు. ఎడమపిక్క
యందు అశుభము. రెండుమడిమలందు రెండురెట్టలయందు శుభ
ము కలుగును. రెండుమీగాళ్లయందు జయము కలుగును.

క. పిక్కకుడిమేలు నడుమను, నొక్కెడ నశుభం
బుమడిమ లొప్పుగు రెట్టల్, పెక్కుభయంబులు ను
భయము, చిక్కును మీగాళ్ల జయము శిఖి... 151

క. లోగిరిగ నెడమఁగట్టము, బాగున వెలిగిరగ
నడుమ బంధనముకుడిన్, రోగము లోగిరిగయు బ
హు, శ్రీగలుగును వెలిగిరిగను శిఖి... 152

క. కుడిపదము వ్రేళ్లధనమగు, గడుపీడయు
గోళ్లమీఁద కలహము నడుమన్, బడగోళ్లను యా
వ్రేళ్లను, చెడిపోయినధనమువచ్చు శిఖి... 153

కుడికాలివేళ్ళయందుఁ బల్లిపడిన యెడల ధనలాభమగును. గోళ్లమీఁదఁ బడినయెడల కలహము. గోళ్లకు నడుమభాగమునందు పడినయెడల నష్టమై పోయినధనము మరల లభించును.

క. పదమడుగున వైనం బగు, బదిలంపు ధనంబు నెడమపద మడుగుననౌ, పదములఁ బైనము లాభముఁ, జెదరకఁ దనుఁజూచు శుభము శిఖి... 154

అరకాలియందుఁ బల్లిపడిన ప్రయాణము కలుగును. ఎడమ అరకాలియందు ధనము. పాదములందు పడినయెడల లాభము కలుగును.

క. సోకిన భయమగు బల్లియు, ప్రాకటముగ నెదురుఁజూడ భాగ్యము లొసఁగున్, చేకొను శుభమశుభంబులు, శ్రీకరమగు గౌళిఫలము శిఖి... 155

బల్లితాకినయెడల భయము కలుగును. ఎదురుగాచూచునెడల భాగ్యము కలుగును.

క. పాదపుసంధుల రోగము, పాదుకొనున్ మడిమవెనుకఁబడు చెఱసాలన్, మోదముచెడు రోమంబుల, శ్రీదయితా బల్లిపాటు శిఖి... 156

పాదములయొక్క సంధియందు రోగము. మడిమలకు వెనుక భాగమునందైన కారాగారప్రాప్తి. రోమములందు పడినయెడల సంతోషము నశించును.

క. తలనుండి దిగిన హానియు, నిలపదముల నుండి వైకినెక్కిన జయమశా, తల గౌళి దిగిన శుభమును, చెలువుగఁ బైకెక్క శుభము శిఖి... 157

తలనుండి క్రిందికి దిగినయెడల హాని, పాదములనుండి పైకి నెక్కిన జయముకలుగును. తలనుండిదిగినయెడలను తలనుండియే పైకెక్కినయెడల శుభము కలుగును.

క. ఇల నివి సితపక్షఫలం, బులు బహుళమునం దున ఫలములు విపరీతం, బులుగను బొసంగుచుండును, చెలువుగ నిలలోన నెపుడు శిఖి... 158

ఈబల్లిపాటును గూర్చి పైపద్యములందు చెప్పిన ఫలములన్నియు శుక్లపక్షమును గుఱించి చెప్పియున్నాము. కృష్ణపక్షమునం దీఫలములు విపరీతముగా గ్రహించవలయును.

క. ధర షష్ఠ్యష్టమి నమవస, భరణియు మఖ పూర్వాభాద్రభంబుల నినభూ, ధరణీజుని వారంబుల, స్థిరమగు విపరీతఫలము శిఖి... 159

షష్ఠి, అష్టమి, అమావాస్య తిథులందును, భరణియు మఖ పూర్వాభాద్రానక్షత్రములందును శని, ఆదివారములందును పైనిఁ జెప్పిన ఫలములకు విపరీతఫలము కలుగును.

◀ సర్పదర్శనశకునము. ▶

క. ఉరగము కురగపు జగడము, ధరకలహము గలుగు నద్భుతంబులు పుట్టున్, చెరు చొకటి బాఱ భూపతి, సిరిచెడి తాఁకెడు నిజంబు శిఖి... 160

రెండుపాములు కలహము చేయుచుండఁగా జూచినయెడల పోట్లాట కలుగును. అద్భుతములు పుట్టును. పారిపోవు చుండఁగా జూచినయెడల సంపదలు నశించును.

క. చచ్చినపామును గనుఁగొనఁ, జచ్చినవార్తయు ను బుట్టు సత్యము గూడన్, నచ్చుగ సతిపతి గనుఁ

గొన, చెచ్చెర బహుశుభము గలుగు శిఖి... 161

చచ్చినపామును చూచినయెడల చచ్చినవార్తను వినును.
రెండుపాములు కలసి సంభోగించునపుడు . జూచినయెడల శుభ
ములు కలుగును.

క. చెట్టుదిగుపాముఁజూచిన, పట్టపురాజులకుపీడ
ఫల మల్పులకుఁ, చెట్టెక్కదొరుకుశుభములు, చిట్టా
బళగిరివిహార శిఖి... 162

చెట్టునుండి దిగుపామును గొప్పగొప్పరాజులు చూచిరేని
వారికి దారిద్ర్యము కలుగును. దరిద్రులు చూచినయెడల సంప
దలు కలుగును. చెట్టెక్కనపుడు సంపదలు కలుగును.

క. ఉరగ మిలుఁజేర ధనపతి, దరిబేసొఁబేద వాఁడు
ధనపతియగు పా, మురువడి నిలువెళఁ బాతీన, సిరి
చెడు నుభయులకు ధరను శిఖి... 163

పాము తనఇంటిలోనికి పోవుచుండఁగా చూచునెడల దరి
ద్రుఁడు శ్రీమంతుఁడగును, శ్రీమంతుఁడు దరిద్రుఁడగును. ఇంటి
నుండి బైటికిఁ బాతీపోవునపుడు చూచినయెడల ఉభయులకు
సంపదలు నశించును.

క. పామరుగుజాడగనినపు, డేమరకను వెనుక క
డుగుఁ బెట్టుచుఁ జనియా, పామడుగుఁ గాలఁ దుడి
చియు, శ్రీమెరయుఁ బ్రయాణమయిన శిఖి... 164

పాముపోయిన బాటయొక్క గుర్తు కనంబడగనే వెనుకకు
అడుగుపెట్టుచు పోయి ఆపాము పోయినజాడను కాలితోతుడిచి
ప్రయాణముచేసిన శుభము కలుగును.

క. ఎడమ దెసనుండి తోకయుఁ, బడిగెత్తుచు

కుడికిఁ జనినబహుశుభమగు నా, పడిగెత్తినమృష్టా
న్నము, చెదులేకను కలుగుచుండు శిఖి... 165

ఎడమవైపుననుండి తోఁకను పడిగెను ఎత్తి కుడివైపునకు
పోఁగా శుభము కలుగును. ఒకపడిగెమాత్రము ఎత్తిపోయిన
యెడల మృష్టాన్నము లభించును.

క. తెరవునఁ జెదరక నుండిన, స్థిరశుభమాఁదొలఁ
గెనేని జెడుసిరి కుడినుం, దురగము నడుమను గనుఁ
గొన, సిరిచెడి రోగములఁబడును శిఖి... 166

దారిలో పాము కనంబడి బెదరి పాఠిపోక నిలిచియుండిన
యెడల శుభమగును.

క. వలపలిదెస సర్పమురా, ఫలమగుఁ దలఁచిన
తలంపు పడిగాడించక, ఇలనేలు నట్టి దొరయగు,
చెలువగు శుభశకునమంద్రు శిఖి... 167

కుడివైపునుండి సర్పమువచ్చినయెడల తలచినతలంపులు కలు
గును. తన్నుచూచి పడగ ఆడించినయెడల సంపదలు కలుగును.

క. ఎడమదెస పాముఁగనుఁగొని, నడచినఁ జెడు
తిరిగి చనిన నయముగ మూర్ఖం, బడరుచుఁ బోయిన
నరుఁ డిలఁ, జెడిపోవుట సిద్ధమంద్రు శిఖి... 168

తనకు ఎడమవైపున పామును జూచుచు నడిచినయెడల కా
ర్యముచెడును. ఆప్రయాణమును మానవలయును. పామరచుచు
పోయినయెడల ప్రయాణమొనర్చిన చెడిపోవును.

క. నడిదారినున్న పామటు, కడుపును వైఁ జేసి
పొరలఁగాఁగని నూరా, మడయైనఁదిరుగ మేలగుఁ,

జెడుకల్లును తిరుగకున్న శిఖి... 169

మార్గమధ్యమందున్న పాము కడుపును వైగాఁజేసి పొరలఁ
గా చూచినవాఁ డాప్రయాణమును తప్పక మానవలయును.
కొంత మార్గము నడిచిఉన్నను మానుట మంచిది. లేనియెడల
తప్పక చెరువు కలుగును.

క. కనినప్పుడె పడిగెత్తిన, ఘనముగఁబ్రతుకుదు
రు శుభము కల్యాణమగున్, ధనపతులగుదురు వేద
లు, చినయోబళగిరివిహార శిఖి... 170

తనుచూచి పడిగెత్తెత్తి ఆడుచుపామున్నయెడల శుభములు
కలుగును. సంపదలు కలుగును.

క. పుట్టపయి సర్ప మెక్కిన, పట్టుగ ధన మబ్బు
జయము బహువేదలకున్, గట్టిగఁజెడుసంపన్నుఁడు,
చిట్టాబళగిరివిహార శిఖి... 171

పాముపుట్టపైకి నెక్కుచుండఁగాఁ జూచునేని దరిద్రుఁడు,
ధనికుఁడగును. ధనికుఁడు దరిద్రుఁ డగును.

క. చేనుమడి తోఁటనుండియు, నానఁగ పడిగెత్తి
యాడ నాఫల మలరున్, వానిఁ గని పాఱివాఁడా,
చేని ఫలముఁ దినఁగలేఁడు శిఖి... 172

పంటకాపు మడిదగ్గి అకుఁగాని తోఁటదగ్గి అకుగాని పోయి
నపుడు అచట పాముండి పడగవిప్పుకొని యాడునెడల ఆచేను
తోట చాలగ ఫలించును. ఆపాము తానువచ్చినపుడు తనను
చూచి తోఁటనుండిగాని చేనునుండిఁగాని పారిపోయినయెడల
ఆచేనియందుఁగాని తోఁటయందుఁగాని పండినపంటను వాఁడను
భవింపఁడు.

క. విత్తనము రిత్తపోయిన, సత్తుగపడిగెత్తియా
 డుసర్పముఁ గనినన్, మొత్తముగఁబండు ధాన్యము,
 చిత్తము రంజిల్లఁజేయు శిఖి... 173

తాత్పర్యము సులభము.

క. పురిమొగసాలను సర్పము, చొరఁబడుటను
 గాంచెనేని శుభము తొలంగున్, పరికింపఁ జనిన
 కార్యము, స్థిరముగ నాపదలఁ జేయు శిఖి... 174

పట్నపు మొగసాలయందు పాము ప్రవేశించుచుండఁగా
 చూచునెడల శుభముతొలఁగును. అచటనుండి పాము వెలుపలికి
 పోవుచుండఁగా చూచినను ఆపదల కలుగఁజేయును.

క. పాము నొకపాము మ్రింగిన, నామహాపడి
 ప్రజలుసతిసుతాదులునుగ్ర, గ్రామణ్యముఁజేసిన ధర,
 ఊమంబులు తప్పి చెడును శిఖి... 175

పామును ఇంకొక పాము మ్రింగుచుండఁగా చూచినయెడల
 ఊమకరముకాదు.

క. పురమును జొర మొగసాలను, యురగధ్వని
 కుడినిమేలు నొప్పుగు శుభమున్, దరిదప్పి యెడమ
 వినఁ జెడు, చిరుబుస్సులు వినినవాఁడు శిఖి... 176

పట్నమును ప్రవేశించునపుడు మొగసాలయందు కుడివైపున
 పాముయొక్కకూతను విన్నయెడల శుభము కలుగును. ఎడమ
 వైపున వినినయెడల చెరువుగలుగును.

క. ఉరగధ్వనివిని పురమునఁ, జొరవచ్చును వెలు
 ప్పలై నచో మొగసాలన్, నెరపై నముః బో రాదట, సిరి

మగఁడాయదుగెఁడైన శిఖి... 177

బయటనుండి వచ్చెడివాఁడు పాముకూత విని పట్నము లో
నికి రావచ్చునుగాని ప్రయాణమై ఇతరత్రపోవువాఁడు మాత్ర
ము ప్రయాణమును మానుకొనవలయును.

క. పామునుపామనశుభమగు, పామటపడిగె త్తఁ
జూడ బహుశుభమగునా, పాము తనుఁజూడఁ గనుఁ
గొన, జీమూతపుగట్ట మగును శిఖి... 178

ప్రయాణమగునపుడు ఎప్పురేని పాముపామని అరచినను
లేక ఆపాము తనను పడగ నెత్తియుండఁగ తాను చూచినను
శుభముకలుగును. ఆపాము తనను చూచిన యెడల ప్రయాణ
కాలమునందు కష్టములు కలుగును.

క. వలపలిదెస సర్పము గన, తలనెత్తినఁ జుట్టఁబ
డినఁదగపచ్చనిచె,ట్టులనెక్కినసామ్రాజ్యము, జిలువల
దొర శుభము నొసఁగు శిఖి... 179

తనకు కుడివైపున సర్పము చూచినను, ఆసర్పము తలనెత్తి
నను లేక పాము చుట్టచుట్టుకొని యున్నను, పచ్చనిచెట్టు
వై నెక్కినను మంచిఫలములు కలుగును.

◀ శిల్లిశకునము. ▶

క. శకునములఁ జూడవలసిన, సకలక్రియలందుఁ
బిల్లి శకునంబులజూ, డక చేసినఁజెడుకార్యము, చికి
లీకత్తి నలుకగును శిఖి... 180

ప్రయాణసమయమునందు పిల్లియొక్క శకునము చూచు
టయు అత్యావశ్యకము. లేనియెడల కార్యములు చెడిపోవును.

క. అడ్డముగ పిల్లివచ్చిన, నడ్డగు కార్యంబులెల్ల

నపసవ్యముగా, బిడ్డవలె చుట్టుదిరిగిన, చెడ్డగు
కార్యంబులెల్ల శిఖి... 181

తనకు అడ్డముగా పిల్లి వచ్చినయెడల కార్యములన్నియు చెడి
పోవును. అపసవ్యముగా పిల్లి తన చుట్టు తిరిగినను కార్యహానియగును.

క. చనుచుఁ బ్రదక్షిణముగఁ జూ, ట్టినఁగొంచెపుఁ
జెలుపు కలుగు ధీకొని కాట్లా, డిన కలహం బొన
గూడును, చినయోబళగిరివిహార శిఖి... 182

ప్రదక్షిణముగ పిల్లి తన చుట్టు తిరిగినయెడల స్వల్పనష్టము
కలుగును. పిల్లులు పోట్లాడుచున్నయెడల కలహము కలుగును.

క. మూషకమును కరుచుక సం, తోషంబున
నెదురుపడిన తోడనె శత్రుల్, శోషించి యోడిపో
దురు, శేషఫణిశ్వరశయాన శిఖి... 183

పిల్లి ఎలుకను నోటఁ గఱచుకొని సంతోషముతో నెదురుగా
వచ్చినయెడల శత్రువులు నశించిపోదురు.

క. జోరుపనులందు నడుమను, దూరిన నాపనులు
జెడును తోడనె నాయా, కార్యములు నిలుపవల
యును, ఊరసరిత్పతిశయాన శిఖి... 184

పిల్లి ఏదైనా పనిజేయుచుండఁగా మధ్యలో చొరపడిపోయి
నయెడల ఆపనులు చెడును. కావున ఆయాకార్యములను ఆప
వలయును.

క. ఓతువుమైథునమును కన, చేతికివచ్చెడుధనం
బుచేరదుస్త్రీపుం, జాతులపిలుపులువినఁబడ, చేతము
చెడుపయనమొదవు శిఖి... 185

పిల్లి సంభోగించునపుడు చూచిన ధననష్టము కలుగును. ఆడ పిల్లి మొగపిల్లి వీనియరపు వినినయెడల మనశ్శక్తేశము, ప్రయాణము కలుగును.

క. మోరన్ గడిగినబంధులు, కోరిక జనుదెంతు
మఱియుఁ గుక్కలభీతిన్, పేరెంబిడ నరిభీతియు,
చేరున్ పయనంబునందు శిఖి... 186

పిల్లి తనమూతిని నీళ్లలో కడుగుకొను నెడల బంధువులు వత్తురు. కుక్కలను చూచి పారిపోయినయెడల శత్రుభయము కలుగును.

క. ఎలుకలకు వెరచిపారిన, కలుగున్ విఘ్నము
లకడ్డుకనిననిసుగులన్, బిలుచుకవచ్చినవిఘ్నము, శిల
శాసన మగుచునుండు శిఖి... 187

పిల్లి ఎలుకలకు భయంపడి పారిపోవునెడల విఘ్నములు నశించును. తన పిల్లలను తీసుకొనివచ్చినయెడల విఘ్నములు కలుగును.

క. శీలితబయనం బగునపు, డాలయపుంగుమ్మమం
దు నటనెదు రై నన్, వాలాయ మింటఁ బెరిఁగిన,
చీలికిదోషంబులేదు శిఖి... 188

పెంపుడుపిల్లి ప్రయాణసమయమునందు వాకిలిముందఱ కనంబడునేని దోషము లేదు.

క. పిల్లల నోటం గరుచుక, వెల్లిన స్థలచలన
మగును పిల్లి భయమునన్, మెల్లఁగ దాగుట గన
విల, సిల్లును కార్యసఫలంబు శిఖి... 189

పిల్లి తనపిల్లలను నోటకరుచుకొని పోవునెడల స్థానభ్రష్ట

మగును. తననుచూచి భయంపడి దాగుకొనునెడల కార్యము
సిద్ధించును.

క. ఆరోగ్యము కక్కినచో, ప్రేరిమి మలమూత్ర
ములను విడిచినరోగం, బారూఢి సంభవించును,
క్షీరసరిత్పతిశయాన శిఖి... 190

పిల్లి కక్కుచుండఁగా చూచునెడల ఆరోగ్యము కలుగును.
మలమూత్రములను విడుచునెడల రోగము కలుగును.

◀ కుక్కలశకునము. ▶

క. కుక్క కుడికాల దనకుడి, ప్రక్కణ్ యేయం
గమైన బరుకుచువెళ్లెన్, గ్రక్కున గనపయనంబుల,
చిక్కును లాభంబు జయము శిఖి... 191

కుక్క కుడికాలితో తనకుడివైపున ఏయంగమునుగాని బరు
కుచుపోయినయెడల ప్రయాణకాలమునందు లాభము కలుగును.

క. మఱియు నమేధ్యంబై నను, బురదై నను బూసి
కొని చెవులు జాడించెన్, ధరపయనంబులఁ జూచిన,
స్థిరముగ మృత్యుభయ మగును శిఖి... 192

కుక్క అమేధ్యమునుగాని బురదనుగాని బూసికొని చెవులు
జాడించుచుఁ గనంబడునెడల మృత్యుభయము కలుగును.

క. గ్రామాధిపతింటిమొగన్, నీమముతో నుద
యమందు నిత్యము కుక్కల్, బౌమనుచు మొరగ
బదిలై, నీమన్నెడఁ బాసిపోవు శిఖి... 193

ఉదయకాలమునందు కుక్కలు గ్రామాధికారి యింటివైపు
మొగముపెట్టి నిత్యము అరచుచుండినయెడల ఆదేశమును వదలి
పోవును.

క. గ్రామపుటాగ్నేయదిశను, దీమసమున రెండు
మూడుదినములు భానుక, ఆముకొని చూచి
మొరిగిన, సీమక బోరాగ్నిభయము శిఖి... 194

కుక్కలు గ్రామమునకు ఆగ్నేయదిశను సూర్యుని చూచుచు,
2, 3 రోజులు మొరుగునెడల చోరాగ్నిభయము కలుగునని
గ్రహింపవలయును.

క. ఆలాగే మధ్యాహ్నము, వాలాయము మొరి
గెనేని పడుమృత్యువుచే, నాలా గపరాహ్నంబున,
శీలంబుగ మొరుగ కలత శిఖి... 195

అదేప్రకారము మధ్యాహ్నకాలమునందు మొరుగునేని
మృత్యుభయము. అపరాహ్ణకాలమునందు మొరుగునెడల కల
హము కలుగును.

క. సందెకడ నినుని కభిముఖి, మొందుచు శున
కంబు లేడ్వ నొనగూడును కా, పుందనములు బహు
నష్టము, చెందెద రనయంబు నిజము శిఖి... 196

సాయంకాలమునందు సూర్యాభిముఖములై కుక్క లేడ్చు
నెడల ఆగ్రామస్థులకు ధననష్టము కలుగును.

క. సందెకడ నగ్నిదిశనా, క్రందనములు చేయు
చున్న గ్రామంబునకుక, తొందరగ దొంగలొత్తురు,
చిందసుదర్శనధురీణ శిఖి... 197

సాయంకాలమునందు ఆగ్నేయదిక్కునందు కుక్కలు ఏడ్చు
చున్నను ఆగ్రామమునకు దొంగలు వచ్చెదరు.

క. ఏయింటిముందు కుక్కలు, పాయక తలవంచి
నేల బరుకుచు నేడ్వన్, ఆయింటిబిడ్డలకు మృతి,
చేయున్ తప్పదిది నిజము శిఖి... 198

ఇంటి ముందుగ కుక్కలు తలవంచి నేలబరుకుచు ఏడ్చు
నెడల ఆయింటియందుండుబిడ్డలకు చేటుకలుగును.

క. ఏవీధిలోనఁ గుక్కలు, ఆవని శోకింపనెన్నిదహ
ములలోనన్, పోవును పీనుంగొక్కటి, సేవకసేవధి
రమేశ శిఖి... 199

ఏవీధిలోగాని కుక్కలు ఏడ్చుచున్నయెడల రి రోజులలో
ఆవీధియందు తప్పక మరణ మొకటి కలుగును.

క. మిన్నుఁగని కుక్క లేడ్చిన, పన్నుగవర్షంబు
నింటిపై నేడ్చినలో, నున్నమనుజులకు భయమగు,
చిన్నా బళగిరివిహార శిఖి... 200

ఆకాశము చూచి కుక్క లేడ్చినయెడల వర్షము కురియును.
ఇంటిపై నెక్కి యేడ్చిన ఆ యింటియందున్న మనుష్యులకు
భయము కలుగును.

క. గోపురముపైన నేడ్చినఁ, బ్రాపించును గ్రామ
మందు బహురోగంబుల్, గోపుధివియందు నేడ్చిన,
శ్రీపతి పశుహానియగును శిఖి... 201

గోపురము మీఁదనెక్కి కుక్కలు ఏడ్చినయెడల గ్రామ
ములో చీడలు పుట్టును. పశువులు సంచరించుభూమిలో నేడ్చిన
యెడల పశువులకు చెరుపుకల్గును.

క. మిద్దెల వాముల గూర్చొని, రద్దిగ నేడ్చిన

ను వాన రయమున వచ్చుకొ, వద్దనుచు మొత్తుకు
న్నను, సిద్ధము వర్షంబు గురియు శిఖి... 202

మిద్దెలమీఁదను, వాములమీఁదను కుక్కలు కూర్చుండి
ఏడ్చినయెడల అమితమైన వర్షము కల్గును.

క. ఎద్దడిన కుక్కలఱచుచు, పెద్దగఁ గ్రుంకులిడి
తలలు విదిలించినచో, పద్దుగ వానలు గురియును,
సిద్ధము పదిరెండొదినము శిఖి... 203

ఎద్దడిగా నున్నకాలమునందు కుక్కలు అఱచుచు నీళ్ల
యందు మునిగి తలలు విదిలించినయెడల వర్షము కురియును.

క. కాటివఱి కూరినుండియు, పాటిగ శునకంబు
లేడ్చి పరుగెత్తినచో, మేటయిన గొప్పమనిషికి,
చేటగు మరణంబుజెందు శిఖి... 204

గ్రామమునుండి శ్తశానమువఱకు ఏడ్చుచుకుక్కలుపరుగెత్తు
నెడల గ్రామములో తలవంటివాఁడగుగొప్పవాఁడు మరణించును.

క. వాకిటిపై తలమోపుచు, తోకను వీధికిని
జాచి తోడ్తో నేడ్వకొ, వీకమెయి నింటివారికి,
చేకొనురోగములు మిగుల శిఖి... 205

కుక్క వాకిలిమీఁద తలనుమోపి తోక వీధిలోనికి చాచి
వెంటవెంటగా ఏడ్చినయెడల ఆయింటివారికి రోగము కల్గును.

క. వ్రాలి తలఁ గడపపై నిడి, వాలంబింట్లోకిజాచి
వాగిన నిలుయి, ల్లాలు రహస్థితి మిండల, శీలము
కలదై చరించు శిఖి... 206

తలను గడపమీఁదపెట్టి తోకనుయింటిలోనికి చాచి కుక్క

ఏడ్చునెడల ఆ యింటియిల్లాలు దుశ్చారిణియై యుండునని
గ్రహించవలయును.

క. గోడను గోళ్లను కుక్కలు, తీడుచు పెకలించి
యేడ్చితే దొంగలచే, గోడకు కన్నముబడి మరి,
చేడెలసొమ్ములు తొలంగు శిఖి... 207

కుక్కలు గోళ్లచేత గోడనుగీకుచు ఆగోడను పెకలించుచు
ఏడ్చునెడల గోడకు కన్నముబడి స్త్రీలసొమ్ములు పోవును.

క. చాకుడుకుక్కొకకంటితో, శోకించుచు కూడు
దినక సొరుగుచునుండెన్, లోకోత్తరగుణుడైనను,
చేకొను శోకంబు మిగుల శిఖి... 208

పెంపుడుకుక్క ఒకకంటితో నీరుగార్చుచు అన్నము తినక
దుఃఖించుచున్నయెడల ఆయజమానునికి దుఃఖము కల్గును.

క. ఎడమమోకాలు మూర్కొన, కడుధనలా
భంబు కుడిన కాంతలకలహాల్, కుడితొడ మూర్కొన
శుభమగు, చెడుగెడమను కలహమగును శిఖి...

కుక్కయెడమమోకాలును మూచూచినయెడల ధనలాభము
కలుగును. కుడికాలియందైన స్త్రీకలహము. కుడితొడను మూ
చూచినయెడల శుభము కలుగును. ఎడమతొడను మూచూచిన
యెడల కీడు కలుగును.

క. పయనమగువారికాలిన్, కుయి కుయి యని
మూర్కొనంగ కొనసాగదునా, పయనం బెవ్వారికి
భువి, చెయిజారును చేతిదుడ్డు శిఖి... 210

ప్రయాణమైపోవువారికాలిని కుక్క కుయికుయి అని యర

చుచు మూచూచునెడల ఆప్రయాణము కొనసాగదు. చేతి
యందుండు ధనము నైతము పోవును.

క. ఊకారంబున మొఱిగిన, ప్రాకటముగ నర్థ
సిద్ధిప్రక్కను యెడమన్, ఐకారంబున మేలగు; చేకొ
నుబొ ననఁగ తప్పు శిఖి... 211

కుక్క “ఊ” యని ఎడమప్రక్కయందు మొరగినయెడల
ధనలాభము కలుగును. “ఐ” యని మొరగినను మేలే. “బొ”
యని మొరగినయెడల కీడు కలుగును.

క. కాలికినడ్డంబైతన, వాలము రుద్దుచును వెనక
వైపున మొరుగన్, లీలగసొమ్మును దొంగకు, శీలత
చూపుటకు పిలుపు శిఖి... 212

కాళ్లకు అడ్డముగా వచ్చి తనతోక రుద్దుచు వెనుకవైపున
మొరుగునెడల దొంగలభయము కలుగును.

క. గట్టిగ నేడ్చుచు కూతలు, బెట్టుచు పరుగెత్త
దానివెంటనే జనినన్, తట్టున హేతువు దెలుసును,
చిట్టొబళిగిరివిహార శిఖి... 213

తాత్పర్యము సులభము.

క. పరుపున బడుకొని యేడ్చిన, పరుపు పయిన్
బండువారు వ్యాధిగ్రస్తుల్, చిఱుతలకు పాలుగుడి
పిన, స్థిరముగ సంసారవృద్ధి శిఖి... 214

కుక్క పరుపుమీఁద పడుకొని ఏడ్చునెడల ఆపరుపుమీఁద
పడుకొనువారు వ్యాధిగ్రస్తు లగుదురు. తనపిల్లలకు పాలు ఇచ్చు
చు కనంబడునెడల సంసారము వృద్ధియగును.

క. శ్వానసురతంబు గనుఁగొన, మానుగ మరు
నాఁడు పయన మగుమనుట సుమీ, ఆనాఁడ పయన
మాపుము, శ్రీనిలయా తెలియవలయు శిఖి... 215

శ్వానసురతమును చూచినయెడల మరునాఁడు ప్రయాణము
చేయవలయును. ఆనాఁడు చేయకూడదని ఎఱుంగవలయును.

క. లాంగూల హీనశునకము, నుం గన కీడగును
నలుపునుం గనుకుక్క, చెంగట గన పని సఫ
లము, చెంగించును కుంటికుక్క శిఖి... 216

తోకలేని కుక్కను చూచిన కీడుకలుగును. నల్లకుక్కనుచూచి
నయెడల శుభము. కుంటికుక్కను చూచినయెడల మంచిదిగాదు.

◁ నక్కలశకునము. ▷

క. నక్కను శునకము కరచుట, గ్రక్కునఁజూచి
నను శుభము గలుగును నక్కల్, చక్కగ గూయు
టజూచిన, చిక్కును క్షేమంబు ధనము శిఖి... 217

నక్కను కుక్క కరచుచుండఁగా చూచినయెడల శుభము
కలుగును. నక్కలు కూయుచున్నయెడల ధనలాభము క్షేమము
కలుగును.

క. వాటమగు కాటికొరవిని, నోటం గరచుకొని
యెదుటనుం గనుపడినన్, గాటమగుదుగిఖ మశు
భము, చేటును కలిగించునంద్రు శిఖి... 218

నక్క కాటిలోని కొరవిని నోట కఱచుకొని తనకెదుట
గనంబడునెడల దుఃఖము కలుగును.

క. ఘోటకముల మఱిపశువుల, కూటువలాజం

బుకములకూతలు వినుచున్, దాటిమలమూత్రము
లనిడ, చేటుగలుగు వానికపుడె శిఖి... 219

గుణములుగాని పశువులుగాని నక్కకూతలు విని గంతులు
వైచి మలమూత్రములను విడుచునెడల వానికి చేటు కలును.

క. పళాపళాటాటా యనురవ, హాహాశ్రేయం
బు శిశిరమందున సత్యం, బోహో యిహీయనినను,
శ్రీహృద్వల్లభవిపత్తు శిఖి... 220

శిశిరర్తువునందు 'పళాపళా! టాటా! హాహా' యని
నక్కలు కూయునెడల శ్రేయస్సు కలుగును. "ఓహో!
ఈహీ!" అని నక్కలరచునెడల చెరుపుకలుగును.

క. టట్టాయనికూసినచో, పట్టుక పధికులను జంప
వ్యాఘ్రాదులకున్, గట్టి పిలుపంచు దెలుపుట, చిట్టా
బళగిరివిహార శిఖి... 221

"టట్టా" యని నక్కలు కూయునెడల ప్రయాణమై
పోవువారికి వ్యాఘ్రాదిదుష్టమృగములవలన బాధ కలుగును.

క. క్షోళ్లో క్షీళ్లో కూళ్లో, నాళ్లో లోళ్లో యటం
చు నక్కలుగూయన్, పాలేములు కాలిపోవును,
శ్రీలలనా హృద్విహార శిఖి... 222

నక్కలు "క్షోళ్లో! క్షీళ్లో! కూళ్లో! నాళ్లో! లోళ్లో!" అని
కూయునెడల గ్రామములకు అన్నిభయము కల్గును.

— గరుత్తంతుని శకునము. —

క. కట్టిన బహుకష్టము లగు, చుట్టిన శుభఫల
ము లబ్బు సూటిగఁ దీర్పన్, పెట్టినబంగరుపంటయె,
చిట్టాబళగిరివిహార శిఖి... 223

గరుత్మంతుఁడు ప్రయాణసమయములందు కట్టినయెడల
కష్టముకలుగును. చుట్టినయెడల శుభఫలములు కలుగును. తీర్చిన
యెడల ధనలాభము కలుగును. కట్టుటయనఁగా:—ఎడమనుండి
కుడివైపునకుపోవుట, చుట్టుటయనఁగా:—ప్రదక్షిణముగా తిరు
గుట. తీర్చుట యనఁగా:—కుడివైపునుండి యెడమవైపునకు
పోవుట.

క. కామించి మేతఁగలుచుక, స్వామింకృష్ణాయ
టన్న సకలంబునకుఁ, శ్రీమంతమైన శుభ మగు,
శ్రీమానిని హృద్విహార శిఖి... 224

గరుత్మంతుఁడు మేతను నోటిలోపెట్టుకొని “కృష్ణా” యని
అరచినయెడల సకలశుభములు కలుగును.

క. ఏదిక్కునకుం దవిలిన, నాదిక్కున శుభఫ
లంబు లందును సిరులం, దేదిక్కుఁ గనుఁగొనినను,
శ్రీదయితాశుభము లబ్బు శిఖి... 225

ఏవైపున గరుడపక్షి తనకు గనంబడునో ఆదిక్కునందు
సంపదలు కలుగునని గ్రహించవలయును.

క. నల్లయు పాలయు గరుడుఁడు, సల్లలితము
కుక్కనక్కసరినిరుగదలఁ, డల్లముగ వెనుకనుండిన,
చెల్లును త్రైలోక్యపదవి శిఖి... 226

నల్లయు, పాలపిట్టయు, గరుత్మంతుఁడు, కుక్క, నక్క ఇవి
రెండువైపుల వెనుకనుండినయెడల శుభము కలుగును.

క. ధారుణి పాలయు గరుడుఁడు, కోరిక కుడి
నుండి యెడమకుం బోయినచో, తీరుపు కుడికిఁ
బోయిన, శ్రీరామా కట్టుటండ్రు శిఖి... 227

పాలపిట్టయు, గరుడపక్షియు కుడినుండి ఎడమకు పోయిన
యెడల తీర్చుట యని యర్థము. ఎడమనుండి కుడివైపునకుఁ
పోయినయెడల కట్టుట యని యర్థము.

క. కొందఱకుఁ దీర్పు శుభమగు, కొందఱకుఁ
గట్టు శుభముఁ గలిగించుమఱిఁ, కొందఱకు దర్శ
నంబే, చెందించును శుభఫలంబు శిఖి... 228

కొందఱకు తీర్చుట మంచిని కలుగఁజేయును. కొందఱకు
కట్టుట శుభమును కలుగఁజేయును. కొందఱకు దర్శనము శుభ
మును కలుగఁజేయును.

క. నరులకు ప్రత్యుదయము ని, ద్దురమేల్కొని
కనులు దెరువఁ దోడ్తోగరుడుం, దురువడి దర్శన మి
చ్చిన, చిరశుభమాయురభయంబు శిఖి... 229

ఉదయకాలమునందు నిద్రమేల్కొని కనులు తెఱచుచుం
డఁగనే గరుడపక్షియే ప్రథమమునఁ గనఁబడునెడల శుభములు
కలుగును.

క. నీరాకరముల చెంగట, గారుడశకునంబుఫల
ముగా దెవ్వేళఁ, నీరాభావం బగు దిశ, శ్రీరమణా
కలుగు శుభము శిఖి... 230

◌◌ పాలపక్షిశకునము. ◌◌

క. పప్పున్నము వైమాటయు, తప్పక పదిలాభ
మొదవు ధరమనుజులకుఁ, యొప్పైన పాలశకున
ము, చెప్పఁగవలెనా ఫలంబు శిఖి... 231

పాలపక్షి గనఁబడునెడల మృష్టాన్నభోజనము ధనలాభము
కలుగును.

క. సురపతిచే బహుచేటగు, నరయఁగ నాగ్నే
యమునను నతికష్టమగున్, ధర సామ్రాజ్యము శుభ
ములు, సిరు లలరును యమునిమీఁద శిఖి... 232

క. నైర్మతిని వాహనంబులు, కోరిన లక్ష్మీకరం
బగున్ వరుణునిపై, చారుతరకీర్తిశుభములు, చేరును.
వాయవ్యమూల శిఖి... 233

క. ధనపతిపై మరణంబగు, ఘనమగు నీశాన్య
మూల కడుదుగిఖమగున్, కను పాలపక్షిశకునము,
చినయోబళగిరివిహార శిఖి... 234

తూర్పుదిశయందు పాలపిట్ట గనంబడిన చెరువు కల్గును.
ఆగ్నేయదిక్కునందు అతికష్టము కలుగును. దక్షిణదిక్కునం
దన లాభము కలుగును. నైర్మతిదిక్కునందు వాహనములు
లభించును. పశ్చిమమున సత్కీర్తి కలుగును. వాయవ్యమున
శుభము కలుగును. ఉత్తరపుదిక్కునందు మరణము కలుగును.
ఈశాన్యదిక్కునందు కష్టములు కలుగును.

క. వలపలనుండిన నెమ్మది, వలపలనుం డెడమజనిన
బడయున్ శుభముల్, నెలనడుమను గన లాభము,
చెలువెడలును కుడికి జనిన శిఖి... 235

కుడివైపుననున్న మంచిది. కుడినుండి యెడమవైపునకుఁ
బోయినను శుభములు కలుగును. ఎడమనుండి కుడివైపునకు
పోయిన చెరువు కలుగును.

క. తనముంగల గనలాభము, తనవెనుకను గనిన
కీడు తప్పదు జనులన్, ఘనపాలశకునమందును, చిన

యోబళగిరివిహార శిఖి... 236

తనకు ముందుగా పాలపక్షి గనంబడినయెడల లాభము కలుగును. తనకు వెనుక భాగమునందుఁ గనంబడినయెడల చెరువుకలుగును.

కాకులశకునము.

క. ఒక్కటితీర్చిన నిర్భయ, మక్కట శుభఫలము
రెండు నటదీర్పంగణ, నిక్కముగ మూఁడు దీర్చిన,
చిక్కును నొకరాజ్యలక్ష్మి శిఖి... 237

ఒకకాకి తీర్చినయెడల మంచిది. రెండుతీర్చిన శుభఫలము కలుగును. మూఁడుకాకులు తీర్చినయెడల రాజ్యలాభముకల్గును.

క. తీరిచికట్టినమరణము, తీరక ముగ్ధులై నేనిదీన
తగను విస్తారము కట్టిన దీర్చిన, శ్రీరమణా కార్యసిద్ధి
శిఖి... 238

తీరిచికట్టినయెడల మరణము కలుగును. తీరచకయే కట్టినయెడల దైన్యము కలుగును. పలుసారులు కట్టినను తీర్చినను కార్యసిద్ధి యగును.

క. మేతయుఁ గట్టెయుఁ గరచుక, ప్రీతిక వాయు
సముతీర్పఁ బెనులాభము నే, నాతీర్చి యొకటికట్టిన,
స్థితం బగుశుభముగలుగు శిఖి... 239

కాకి మేతయు కట్టెయు ముక్కుతో కరుచుకొని తీర్చినయెడల లాభము కలుగును. ఎక్కువ సంఖ్యగల కాకులుతీర్చి ఒకటిమాత్రము కట్టినయెడల శుభముకలుగును.

క. దండిగ సరిగా జోడై, రెండుఁ మూఁడయిన
దీర్పులేవడి యగుచుఁ, ఖండితముగఁ జెడుగార్య
ము, చెండుఁ తలమీఁదిపనియు శిఖి... 240

జోడుకాకులు రెండుమూఁడుపర్యాయములు తీర్చినయెడల
కార్యహాని యగును.

క. వెనుకను ముందై తీర్చిన, పనిలక్షీకరమునగు
చు భాసిల్లును గట్టినఁ గత్తిమీఁది సామగు, చిన
యోబళగిరివిహార శిఖి... 241

వెనుకటినుండి ముందుకువచ్చి దీర్చినయెడల కార్యము సాను
కూలముగ నగును. కట్టునెడల కార్య మనుకూలమగుట కష్టము.

క. కోరినయెడ బహుదూరము, నారయ నున్నత
పు తీర్పు లాలస్యమగుట, చేరువ నెదురుగఁ బొడ
వున, శ్రీరమణా తీర్పుమేలు శిఖి... 242

దూరమునుండి కాకులు తీర్చునేని ఆలస్యముగ కార్యము
సిద్ధించును. సమీపమునుండి ఎదురుగ తీర్చునెడల మేలుకల్గును.

క. వెనుదిక్కునుండి ముంగలకును బోయిన
శుభము నెదురుకొనివచ్చిన పూ,నినపని తడగట్టిన
గతి, చినయోబళగిరివిహార శిఖి... 243

వెనుకనుండి ముంగలకు పోయినయెడల మేలుకలుగును.
ఎదురుగ వచ్చినయెడల కార్యము చెడును.

క. ఊరను నిల్లును వెడలఁగ, భోరున దీర్చినను
మేలు భువిఁ బయినము దా, జేరు నిలునూరి ముందర,
శ్రీరమణా కట్టుమేలు శిఖి... 244

ఊరినుండిగాని ఇంటినుండిగాని బయలు వెడలునప్పుడు కాకి
తీర్చునేని మేలు కలుగును. ఊరిముందరగాని ఇంటిముందర
గాని ప్రవేశించునపుడు కట్టినయెడల మేలు కలుగును.

క. వాయుసశకునం బెంచిన, బాయక గడుమా
ర్గమందుఁ బనిలేదుసుమీ, యేయెడ నిలుపురిముం
దర, శ్రీయలరు శుభాశుభములు శిఖి... 245

కాకియొక్క శకునమునుగూర్చి మార్గమధ్యమునందు విచా
రింపఁబడలేదు. ఊరిముందరను ఇంటిముందఱను మాత్ర మే
కాకిశకునమును పరీక్షింపవలయును.

క. వాయుసమైధునమును గనఁ, జేయుక పదినెల
లలోనఁ జేటును మరణం, బేయెడలనైన నరులకుఁ,
జేయగ నగు శాంతిజపము శిఖి... 246

కాకులు మైధునముచేయునప్పుడు చూచునెడల ౧౦ మాస
ములలో మరణము కలుగును. కనుక తద్దోషపరిహారార్థము
శాంతిని చేసికొనవలయును.

క. కాకి తనతలను తన్నిన, ప్రాకటముగ గాన్య
హాని భయ మశుభంబుక, కాకులుగూళ్లనుగట్టిన,
చేకొనివఱపౌను నిజము శిఖి... 247

కాకి, కాళ్లతో తన్నినయెడల కార్యహాని కలుగును. కా
కులు గూళ్లనుకట్టుకొన్నయెడల వర్షములు లేకపోవును.

◀◀ భారద్వాజశకునము. ▶▶

క. మిక్కిలి నడ్డగ పరువిడి, నిక్కఱపుఫల మబ్బు
పోతు నిజముగ దీర్పక, యొక్కవ కష్టమునొంది
యుఁ, జిక్కులఁబడు మానవుండు శిఖి... 248

భారద్వాజపక్షి అడ్డముగా పరుగెత్తినయెడల మేలు కలు
గును. తీర్చినయెడల కష్టములు కలుగును.

క. నాతియుఁ దీర్చినశుభమగు, నాతియు మరి పో
తుగూడి నయముగఁ దీర్పన్, ఖ్యాతిగ జయశుభ
లాభము, శ్రీతరుణీహృద్విహార శిఖి... 249

ఆడపక్షి తీర్చినయెడల మేలుకలుగును. ఆడపక్షియు మొగ
పక్షియు కలిసి తీర్చినయెడల జయము, శుభము కలుగును.

క. ధరలో భారద్వాజము, కరమరుదుగ పసల
పోలుగాడందరయా, సిరు లలరు పక్షిశకునము,
సిరిగల సౌఖ్యంబు లలరు శిఖి... 250

భారద్వాజపక్షి యనఁగా తెలుఁగులో “పసలపోలుగాఁడు”
అని అందురు. నల్లగానుండుపిట్ట. ఇది పశువులమీఁద కూర్చుం
డును.

◀◀ కబ్బుపులుగు, లేక, సరస్వతిపులుగుశకునము. ▶▶

క. వాలాయము కబ్బుపులుగు, నాలుగుజాము
లకుఁ బల్క నయముగ ఫలముల్, మేలగు నెనిమిది
దిక్కుల, శ్రీలోలాచూడవలయు శిఖి... 251

కబ్బుపులుగు నాలుగుజాములలో ఎనిమిదిదిక్కులందు
పల్కునప్పుడు ఫలము నిరూపించి చెప్పుచున్నాఁడు:—

అష్టదిక్కులకు ఈక్రమముగ ఫలముల గ్రహించవలయును.

క. మరణముఁ జేటుఁ బ్రియంబును, కరమరుదగు
వానభయముఁ గలుగును శుభమున్, గరకరి తొలి
జామున సుస్థిరమతిదిక్కురుల ఫలము శిఖి... 252

౧ యామము:—

మరణము, కష్టము, ప్రియము, వర్షము, భయము, శుభము
సంతోషము కలుగును.

క. వానసిరి హెచ్చుఫల మను, మానము భూప
తులశోకమరి రాడ్భయముక, శోణితదర్శనభీతియు,
శ్రీమతయామద్వయమున శిఖి... 253

౨-వ యామము:—వర్షము, సంపదయు, అతిశయము,
కార్యసాఫల్యము, అనుమానము, రాజశోకము, శత్రుభయము,
రక్తదర్శనము కలుగునంతటి భీతియు కలుగును.

క. భయముక కలహము వానయు, దయగల
చుట్టాలరాక ధనమును శుభముక, వ్రయమును
లాభము లుల్లా,సియగుక యామత్రయమున శిఖి.

3-వ యామము:—భయము, కలహము, వాన, బంధువుల
రాక, ధనము, శుభము, వ్రయము, లాభము ఇవి కలుగును.

క. భోజన మగ్ని భయంబును, నాజియు పగవారి
చేటు నతివృష్టి మహా, తేజము నష్టము కష్టము,
శ్రీజయ నలుజాముఫలము శిఖి... 255

౪-వ యామము:—భోజనము, అగ్నిభయము, యుద్ధము,
శత్రువులకు చేటు, అతివృష్టి, తేజస్సు, నష్టము, కష్టము, ఇవి
కలుగును.

క. తనయిల్లును తనయూగును, తనతల్లియు నెరుగ

నపుడు దగకుడిబల్కణ, ధనలాభము శుభ ఫల
మగు, చినయోబళగిరివిహార శిఖి... 256

తనయింటిలోఁగాని దనయూరులోఁగాని యుండకుండు
నపుడు తనతల్లి యెఱుఁగకుండునట్లు కుడిప్రక్కను కబ్బుపులుగు
కూసిన ధనలాభమును, శుభఫలమును గలుగును!

◀ అదరుపాటు. ▶

క. కుడిదిక్కు నదరశాంతం, బెడమకణత మధ్యఁ
మందు నెడనడునెత్తి, గడుకొను మృష్టాన్నంబును,
చెడు కుడిచెంపరెనేని శిఖి... 257

కుడిదిక్కునందు అదరునెడల శాంతి కలుగును. ఎడమకణత
యందును నడునెత్తియందును అదిరినయెడల మృష్టాన్నభోజ
నము కలుగును. కుడిచెంప అదరునేని చేటుకలుగును.

క. రాజికము నెడమచెంపను, రాజి యగుఁ
నొసలకుడిచెవాభరణంబుల్, రాజభయ మెడమ
చెవియును, శ్రీజయనిశ్చయము లివియ శిఖి... 258

ఎడమచెంప అదరునెడల వ్యవహారికము మొదలగునవి
తటస్థించును. నొసటియందు పడునెడల ఆవ్యవహారములకు
రాజియగుట తటస్థించును. కుడిచెవియందు పడునెడల ఆభరణ
ములు లభించును. ఎడమచెవియందు జయము కలుగును.

క. కనుకుడికొనదిగువవలన, యనముపయి న్నదర

కీడు నటుకొనదిగువన, గనుకీడువైన మొదలెం,చిన
మే లగునెడమకన్ను శిఖి... 259

కుడికన్నుయొక్క కొనయందు దిగువ ఎల్లపుడు అదురునేని
మంచికలుగును. పైని అదురునేని కీడుకలుగును.

క. కాసవర క్తముకందురు, నాసికయదరంగ రెం
డునయనములదరన, వాసి సమాఖ్యయు జగడము,
చేసును పై పెదవి యదర శిఖి... 260

ముక్కదరునేని రక్తమును కండ్లఁజూతురు. రెండుకండ్ల
దరునెడల మంచిది. పైపెదవియదరునేని కలహము సిద్ధించును.

క. అడుగుపెదవి మృష్టాన్నము, కడులాభము
గడ్డమదరగా ధనమబ్బుకొ, కుడిచెక్కిలెడమచెక్కిలి,
చెడుచోరభయంబు లంద్రు శిఖి... 261

క్రింది పెదవి యదరునేని మృష్టాన్నభోజనము కలుగును.
గడ్డమదరునెడల లాభముకలుగును. కుడిచెక్కిలి అదరినయెడల
ధనలాభము కలుగును. ఎడమచెక్కిలి అదరిన యెడల చోరభ
యము కలుగును.

క. కుడిభుజ మింతులకగు శుభ, మెడమభుజం
బదరకీడు నిలపుత్తులకొ, కుడిప్రక్క నెడమప్రక్కన,
చెడు నగ్నిభయంబు లంద్రు శిఖి... 262

స్త్రీలకు కుడిభుజ మదరునెడల శుభము కలుగును. ఎడమ
భుజ మదరునెడల పుత్తులకు చేటుకలుగును. కుడిప్రక్కనం

దును ఎడమప్రక్కనందును అదరినయెడల అగ్నిభయము కలుగును.

క. ఉరమున్ జేతులు మీచెయి, యరచెయి
వాహనము ధనము నరచెయి సుతులున్, వరయూ
రునెడమ తొడయును, సిరిబడయును రాజభయము
శిఖి... 263

ఉరము, చేతులు, మీజేయి, అరచేయి, అదరునెడల వాహనప్రాప్తి ధనప్రాప్తి కలుగును. అరచేయిమాత్రము అదరినయెడల పుత్రులు కలుగుదురు. కుడితొడయు ఎడమతొడయును అదరినయెడల సంపదలు, రాజభయము కలుగును.

క. మోకాళ్లనడుమ జాడ్యము, గైకొను నా
భరణమొట్టికాళ్లదిరినచో, పైకాళ్ల ధాన్యలాభము,
చేకొను నరికాళ్ల శుభము శిఖి... 264

మోకాళ్లనడుమ నదరినయెడల రోగము కలుగును. కాళ్లమాత్రము అదరినయెడల ఆభరణ ప్రాప్తి యగును. పైకాళ్లయందు అదరినయెడల ధాన్యలాభము. అఱికాళ్లదరునెడల శుభము కలుగును.

◀ వైద్యవిషయశకునములు. ▶

క. ఏయెడవైద్యునిఁ బిలువఁగ, పోయెడు వార
లకు మంచిపాలుపగు శకునం, బాయతగతిఁ గలిగిన
చో, శ్రీయుత యారోగ్యమబ్బు శిఖి... 265

వైద్యునిపిలుచుకొని వచ్చెడినిమిత్తము పోవువారకి త్రోవలో

మంచిశకునము కలిగినయెడల రోగికి ఆరోగ్యము కలుగును.

క. రోగికడ కేగువైద్యున, కోగుగ దుష్ట మగు
శకున మొనఁగూడినచో, బాగు కలుగ దిలరోగికి,
శ్రీగరుడవిహంగ వాహ శిఖి... 266

వైద్యుఁడు రోగిని జూచుటకు వచ్చునపుడు అతనికి దుష్ట
శకున మగునెడల రోగికి క్షేమముకలుగదు.

క. శునకములు రోగివాకిట, గొనకొని నఖముల
ను నేలగోకుచుఁ దుడువక, చను రోగి యముని
గీముకు, చినయోబళగిరివిహార శిఖి... 267

రోగియొక్క వాకిలియందు కుక్కలు గోళ్లతో భూమిని
గోకుచు తుడుచుచున్న యెడల ఆరోగికి త్వరలో మరణము
కలుగును.

క. బౌషధము సేయునప్పుడు, తోషము మదిలే
కచెడినఁ దోడనె వైద్యుం, డాసించక నారోగిని,
శేషశయన విడువవలయు శిఖి... 268

వైద్యుఁడు రోగినిమిత్తము మందును సిద్ధము చేయునప్పుడు
సంతోషము లేక విచారముగా నున్నయెడల ఆరోగికి ఆరో
గ్యము కలుగదు. కావున అట్టివానికి మందిచ్చుట మానవల
యును.

క. వేకటియగు సతిపతికిల, సోకగ తగ దెట్టివ్యాధి

సోకిననిడివై, ప్రాకగతగదదియాపద, చేకొనిమృతిఁగ
లుగఁజేయు శిఖి... 269

గర్భణియగుస్త్రీ రోగియగు తనభర్తను చేతితోఁ దాఁకఁ
గూడదు. దానివలన చెరుపు కలుగును.

క. నరులకు బలమగు రోగము, త్వరితంబుగఁ
గుదురెనేని వడిగఱ మరలఱ, దొరకొని చేటా
నగూర్చును, చిరకాలముకైన మరల శిఖి... 270

రోగులకు ప్రబలరోగము ఔషధమును పుచ్చుకొన్నవెం
టనే అతిత్వరితముగ మానిపోయినయెడల అతనికి మరల ఆరో
గము త్వరలో రాఁగలదని యెఱుంగవలయును.

క. రోగి తనయుండు భార్యయు; నోగుగ నేప్రా
ద్దు కలత లొందుచు నున్నఱ, రోగము కుదురదు
చంపును, శ్రీగౌరీవినుతపాద శిఖి... 271

రోగి వానిపుత్రుఁడు, భార్య, ఎల్లప్పుడు జగడమాడుచుండు
నెడల ఆరోగము కుదురదు.

క. ఈరోగి యింక బ్రతుకఁడు, మానక మే కలుగు
ననుచు మరిమరిజనముల్, పౌరులు వాడుక చేసినఁ,
జేరును యమసదనమునకు శిఖి... 272

క. చీటికిమాటికి వైద్యుని, పాటింపక బిలుచున
ట్టివ్యాధిగ్రస్తుల్, చేటొందుట సిద్ధం బిల, చీటిఱ
బడయంగవచ్చు శిఖి... 273

క. భీషణముగ వైద్యునివై, రోషావేశమున
రోగి రూక్షోక్తులచే, దూషించి పల్కుచుండిన,
శేషశయన రోగిచచ్చు శిఖి... 274

ఈరోగి బ్రతుకఁడు తప్పకచావఁగఁడుఅని ఒకనాఁడు కల
పుట్టించినను, నిష్కారణముగ పలుమారు వైద్యుని పిలిపించుచు
న్నను, వైద్యునివైని ఎల్లప్పుడు దూషించి మాట్లాడినను చేటు
కలుగును.

క. వైద్యునివై విశ్వాసము, వైద్యుం డిడునట్టి
మందువై విశ్వాసం, బద్ధతనంబుగ కలిగిన, సిద్ధం
బారోగ్యఫలము శిఖి... 275

వైద్యునియందును, వైద్యుఁడిచ్చుచుండునందును విశ్వాసము
కలిగినయెడల ఆరోగ్యము కలుగును.

క. ఇలదీర్ఘరోగి కెప్పుడు, కలియంబడి కుక్కతరి
మి కరిచినయటులక, కలఁగనియెనేని మరణము,
శిలశాసన మగుచునుండు శిఖి... 276

దీర్ఘరోగియై యుండువానికి స్వప్నమునందును, కుక్కవా
నిని తరిమికఱచినటుల కలవచ్చునెడల వానికి మరణము తప్పక
కలుగును.

క. రోగులు స్వప్నంబులలో, నేగతి జాబులను
చదివిరేని నిజముగా, వేగముగ యమునిగాంతురు,
శ్రీగౌరీశనుతపాద శిఖి... 277

రోగులు స్వప్నములలో ఉత్తరములను చదివినటుల వచ్చు
నెడల త్వరలో వారికి మరణము ప్రాప్తించును.

◀ ప్రాణిప్రభృతిశకునములు. ▶

క. సాలెపురు గొడలిమీఁదను, చేలముపైఁ
బ్రాకెనేని శీఘ్రంబుననే, చేలములు క్రొత్తవచ్చును,
శ్రీలలనాహృద్విహార శిఖి... 278

సాలెపురుగు దేహముమీఁదను గుడ్డలమీఁదను ప్రాఁకినయెడల
త్వరలో క్రొత్తవస్త్రములు వచ్చును.

క. బరిణపురుగులును కప్పలు, స్థిరమగు జలపక్షి
రొదలు చీమలబారుల్, కరమరుదుగ బహుళంబుగ,
సిరిమగఁడా! కాంచ వృష్టి శిఖి... 279

బరిణపురుగులు, కప్పలు, జలపక్షులధ్వనులు, చీమలబారులు
తరుచుగఁ గనంబడునెడల మిక్కుటమగువృష్టి కలుగును.

క. గుడిగలయఖండ మారిన, వడి సున్నపుకుండ
నేలబడి పగిలినచో, వడివడి దొంగలువత్తురు, చెడు
గగపడుచుండు వేగ శిఖి... 280

గుడిలో ఉండు అఖండదీప మారినచో, సున్నపుకుండ
పడి పగిలిపోయినను దొంగలువత్తురు. చెరుపుకలుగును.

క. బాలురువాకిట గడపకొప్పేలుచు మూత్రించి
నేల వెసనలికినచో, మేలగు చుట్టాలవత్తురు, శీలం
బుగ భుక్తివేళ శిఖి... 281

చిన్నపిల్లవాండ్లు గడపమీఁదనుండి మాట్లాడుచు మూత్రము
విసర్జించి దానిని నేలమీఁద అలికినయెడల భోజనసమయమునకు
చుట్టాలువత్తురు.

క. మేనునఁగలవస్త్రంబును, మ్రానటుతగులుకొని
లాగ మ్రాన్పులియందఁల్, తేలు నొక విశేషంబట,
శ్రీలోలా చిత్ర మిద్ది శిఖి... 232

ప్రయాణమై పోవునపుడు తాను ధరించినవస్త్రము చెట్టు
నకు తగిలికొన్నయెడల అచట ఒకవంత పుట్టును.

క. బాలకులు మన్నుఁదిన్నను, చాలాధర లెక్కు
వగును సరిధాన్యముకన్, ఆలాగు గడ్డిఁ గరచిన,
శీలతపశువులకు హాని శిఖి... 233

పిల్ల వాండ్లు మన్నును తినునెడల సరిధాన్యములకు ధర లెక్కు
వగును. గడ్డిని తిన్నయెడల పశువులకు హానికలుగును.

క. శిశు బ్రహ్మరంధ్రమందున, కొసచను సోకంగ
మాతకును సుడికలుగున్, వెసమాత కాలిపాంసువు,
శిశుసోకిన కడుపుశూల శిఖి... 234

పాలుత్రాగు పిల్లవాని బ్రహ్మ రంధ్రమున తల్లియొక్కస్తనా
గ్రము తగులునెడల తల్లికి చిక్కులు కలుగును. తల్లియొక్క
కాలిదుమ్ము శిశువునకు సోకినయెడల ఉదరశూల కలుగును.

క. పాపలేనట్టి యుయ్యెల, నూపిన శిశువునకుఁ
గడుపునొప్పి జనించున్, పాపను గర్భిణిసోకిన,
శ్రీపతి కృశియించుపాప శిఖి... 235

పిల్లవాఁడు లేకుండ ఉన్న ఉయ్యెలను ఊపినయెడల పిల్ల
వానికి కడుపులో నొప్పికలుగును. పసిపాపను గర్భిణిస్త్రీ తాకు
నెడల ఆపిల్లవాఁడు కృశించిపోవును.

క. గోరుపయి తెల్లచుక్కలు, బారిన క్రాల్లంటు
లకును బహువేగముగా, కోరిన వేకటి కలుగును,
శ్రీరమణిహృదబ్జభృంగ శిఖి... 286

స్త్రీలకు గోళ్లపయిన తెల్లనిచుక్కలు గనంబడునెడల వారికె
త్వరలో గర్భము కలుగును.

క. బోరగిల రోళ్లుబడుటయు, నారయ రోళ్లు
కును తూటు లడుగునబడినన్, వారక తిరుగలి పగి
లిన, చేరున్ కొడివిరుగకీడు శిఖి... 287

రోళ్లను బోరగిలపడవేసినను, రోళ్లు కడుగు భాగమందు
రంధ్రములు పడినను, తిరుగలి పగిలినను కీడు కలుగును.

క. కుడికా లడుగున జిలగొన, వడి చుట్టాలవత్తు
రెడమవైపున కలుగన్, తడవుగ ప్రయాణ
మబ్బును, చెడుగి ట్లతివలకు గలుగ శిఖి... 288

కుడికాలుఅడుగునందు జిలకలిగినయెడల చుట్టాలువత్తురు.
ఎడమ అరకాలులో జిలకలిగినయెడల ప్రయాణముకలుగును.
స్త్రీలకు అగునెడల కీడు కలుగును.

క. ఘనకార్యలోచనములు, పనిబడి శుభకా
ర్యములకు ప్రారంభములన్, కనకన గాడిదకూసిన,
చినయోబళగిరిశ శుభము శిఖి... 289

పెద్దపెద్దపనులను గూర్చి ఆలోచన మొనర్చునప్పుడును,
శుభకార్యములకును, ప్రారంభమునందు గాడిదకూసిన యెడల
శుభమగును.

క. తనగోవు యెద్దు చిలుకయు, శునకము గుఱ్ఱం
బుఁ గనుల సొనసొననీరున్, గొనకొని విడిచిన
చేటగు, చినయోబళగిరివిహార శిఖి... 290

తనపోషణమునందుండు ఎద్దు, చిలుక, కుక్క, గుఱ్ఱము,
ఇవి కండ్లనుండి నీరును కార్చినయెడల కీడు కలుగును.

క. గేహంపావరణమునన్, గేహోపరితలమునం
దు గీమున నైనన్, పూపూపూయని గూబరచిన,
శ్రీహృదయవిహార కీడు శిఖి... 291

తనయింటి యావరణములోఁగాని, లేక యింటిపైభాగము
నందుఁగాని ఇంట్లోఁగాని “పూ. పూ” యని గుడ్లగూబ
అరచినయెడల కీడుకలుగును.

క. కాపురముండెడు నింటన్, యేపారగ తేనె
తెట్టె యిలబెట్టినచో, కాపురము చెడును కాలును,
శ్రీపతి యాగృహము వేగ శిఖి... 292

తాను నివసించుచున్న గృహమునందు తేనెటీగలు తెట్టెను
పెట్టినయెడల సంసారమునకు చేటు కలుగును. త్వరలో ఆగృ
హము నిప్పులపాలగును.

క. కానగ రామునిహస్తము, శ్వానఛత్రంబు
లిండ్ల జనియించినచో, మానవలె నాగృహంబుల,
శ్రీనిలయా చేటుకలుగు శిఖి... 293

ఇండ్లలో రామునిచేతులు గాని, కుక్కగొడుగులు గాని
మొలిచినయెడల ఆ యిండ్లను వదిలివేయవలయును. లేనియెడల
చేటు కల్గును.

క. సున్నంబు పసుపునైనను, పన్నుగ నాయింటి
నేలపై బుడతలువే, గ్రన్నన చల్లుచునుండిన, చిన్నొ
బళగిరిశ ఋణము శిఖి... 294

పిల్లవాండ్రెప్పుడు సున్నము, పసుపు నేలపైని చల్లుచునుండిన
యెడల ఆగృహమునందుండువారికి ఋణబాధ కలుగును.

క. రావుఁ గృకలాసనలికిరి, యేపున నెవరింటి
మీదిఁ కెగఁబ్రాకెడినో, ఆపురుషుఁడు మాసద్వయి,
శ్రీపతి మోసంబుజెందు శిఖి... 295

నలికిరిపాము కోడి ఎవరియింటిమీదికి ఎగఁబ్రాకునో ఆ
యింటివానికి రెండుమాసములలో మరణము కలుగును.

క. ఎవనింట నల్లులెక్కువొ, భువిలాభము తగ్గు
చుండు మూషకములు నె, క్కువయైన భోజనంబు
న, శివనుత యభివృద్ధికలుగు శిఖి... 296

నల్లులెక్కువగుచున్న ఇంటికి లాభము తగ్గుచుండును. ఎలు
కలు ఎక్కువగుచున్నయింటికి భోజనమునం దభివృద్ధి కలుగును.

☞ సర్వజనావశ్యకములు. ☞

క. దారుపనులందు వాదుక్యలారయ పీటలకు

మంచ మందలములకు, తీరగు మేజాల్ బెంచీల్
చేరుక ప్రతిజిహ్వకీడు శిఖి... 297

పాదుకులకును, పీటలకును, మంచములకు, పాలకీలకు, మేజా
బల్లలకు, బెంచిబల్లలకు ఎదురు నాలుకగలకొయ్యలు తగవు.
(మేజాబల్ల బెంచిబల్ల మున్నగు అన్యభాషాపదములు లోకప్రసి
ద్ధ్యనుసారము గ్రహింపఁబడినవి.)

క. మొలగట్టిన దోవతిచెరు, గలయుచు ద్రొక్కు
చును పయనమైనట్టయినక, కలహంబుఁ గార్యహాని
యు, చెలువుసెడుక జనులకెప్పుడు శిఖి... 293

తాను ధరించియున్న వస్త్రముయొక్క చెఱఁగును త్రొ
క్కుచు ప్రయాణమయినయెడల కలహము, కార్యహానియు
కలుగును.

క. పదు¹⁸నెనిమిది మూ³ఁ డెనిమిది, పదు¹³మూ¹³ఁడవ
దినములందు పనులెయ్యవియుక, మొదలిడఁగ
రాడు చెడునవి, చెదరుక తీక తేర యనఁగశిఖి...

౧౮, 3, ౮, ౧3, దినములలో ఏదియు మొదలుపెట్టఁ
గూడదు. అట్లుమొదలుపెట్టినయెడల ఆకార్యము నెరవేరదు.

క. ఎనిమిది పదమూ³ఁడును పదు, నెనిమిదిమూ³ఁడి
నములందు నెవ్వని జనియో, కొనసాగునతఁడుపనిచే,
సిన నాదినములను మేలు శిఖి... 300

౮, ౧3, ౧౮, 3, దినములందు జన్మించినవాఁ డాదిన
ములం దేకార్యమును చేసినను నిరాశ్చేపముగ నెరవేరును.

◀◀ అపశకునశాంతి. ▶▶

క. ఏకార్యము తలపెట్టిన, నాకట నవశకునమైన
నక్కార్యంబుకా, సోకక విడుచుటయే తగు, శ్రీక
రదానికది శాంతి శిఖి... 301

ఏపనినిగాని చేయఁబూనినపుడు అపశకునమైన యెడల
ఆకార్యమును విడుచుట మంచిది.

క. అపని నేపనుల కాదిని, నవశకునం బైనవెనుక
కరిగి పదములకా, కవ కడిగి దేవు నెంచుచు, శివను
తయత్నించు మరల శిఖి... 302

అపశకునమైన పిదప వెనుకపోయి పాదప్రక్షాళనముచేసి
దేవతాధ్యాన మొనర్పవలయును.

క. స్మృతిశ్రుతిమతముల నమ్మక, మతికినవారలకె
సఫలమగుశకునంబుల్, క్షితి లేనివారి కవి వృధ,
శ్రితశతముఖముఖ్యపాల శిఖి... 303

శాస్త్రవిశ్వాసముగలవారికే శుభశకునములు ఫలమునిచ్చును.

◀◀ తొండపాటుకు. ▶▶

క. ముక్కునవ్యాధినివారణ, ముక్కురమృష్టాన్న
భుక్తి యగువక్షముపై, నెక్కినయెడ భూషణములు,
చిక్కును మఱి భుజములందు శిఖినరసింహా. 304

క. శిరసున భయ మగులక్ష్మీ, కర మగువలనోపలి
మీఁద కడుభూషణముల్, నిరుఁజెవుల కంతయు
ఖము, సిరివరదా తొండపాటు శిఖనరసింహా. 305

క. చేతులనావుల కాపద, నాతియుచుట్టాలుదర్శ
నము కడుపుపయిన్, ఖ్యాతిగ పిరుఁదులపైఁ
సీతాపతి లాభమంద్రు శిఖనరసింహా. 306

క. తొడలన్ గాళ్లను రోగం, బెడనుకడన్
దేహమందు నెపుడు ధనంబున్, గుడిపార్శ్వము
ధనహానియుఁ, జెడివచ్చును ముఖమునందు శిఖన
సింహా. 307

క. పాదమునందుల లాభము, మేదినిఁ గుడి
పాదమైన మెలగుధనములున్, ఆదిభయ మెడమ
పదమున, శ్రీదయితా తొండపాటు శిఖనరసింహా.

శిఖనరసింహాశతకము

సంపూర్ణము.

